

Klimatpolitik och geologisk lagring av koldioxid

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2011/12:125 Geologisk lagring av koldioxid och åtta följd motionsyrkanden väckta med anledning av propositionen. I betänkandet behandlas även 58 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2011. Motionerna tar bl.a. upp frågor om internationell klimatpolitik, utsläppsmål och strategier för låga utsläpp, rapportering av växthusgasutsläpp, systemet med handel med utsläppsrätter samt biogas.

För att genomföra EU:s direktiv om geologisk lagring av koldioxid föreslår regeringen i huvudsak följande. Geologisk lagring av koldioxid prövas som miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken. Regeringen ska pröva en sådan verksamhets tillåtlighet. Regeringen får meddela föreskrifter om var geologisk lagring av koldioxid får ske. Miljöbalkens regler om tillstånd, anmälan och tillåtlighet ska för geologisk lagring av koldioxid tillämpas även på Sveriges kontinentalsockel utanför territorialgränsen. I fråga om tillstånd till geologisk lagring av koldioxid eller till en ny förbränningsanläggning med en nominell elektrisk effekt på 300 megawatt eller mer införs det bestämmelser om vad en tillståndsansökan och en tillståndsdom ska innehålla. Koldioxid som avskiljs för geologisk lagring utgör avfall. Huvuddelen av regelverket för avfallshantering kommer dock inte att tillämpas på geologisk lagring av koldioxid, och regeringen får meddela föreskrifter om undantag från dumpningsreglerna. För tillstånd till geologisk lagring av koldioxid krävs att verksamhetsutövaren ställer säkerhet, bl.a. för uppfyllandet av skyldigheterna enligt lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter. I miljöbalken införs bestämmelser om skyldighet att lagra koldioxid åt andra. För geologisk lagring av koldioxid och för rörledningar ska det också krävas tillstånd enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln. Rörledningar för transport av koldioxid för geologisk lagring ska prövas enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar. För att möjliggöra ledningsrätt för rörledningar för transport av koldioxid görs en ändring i ledningsrättslagen (1973:1144). Regeringen föreslår att ändringarna träder i kraft den 4 januari 2013.

Utskottet tillstyrker regeringens lagförslag och ställer sig bakom de bedömningar som regeringen har gjort i propositionen. Samtliga motionsförslag avstyrks. Vissa motionsyrkanden från den allmänna motionstiden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat. Betänkandet innehåller 31 reservationer och 4 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	10
Ärendet och dess beredning	10
Bakgrund	10
Propositionens huvudsakliga innehåll	11
Utskottets överväganden	12
Lagförslagen	12
Propositionen	12
Motionerna	16
Utskottets ställningstagande	17
Internationell klimatpolitik	21
Motionerna	21
Utskottets ställningstagande	22
Utsläppsmål och strategier för låga utsläpp	25
Motionerna	25
Utskottets ställningstagande	26
Nationellt klimatarbete	29
Motionerna	29
Utskottets ställningstagande	29
Rapportering av växthusgasutsläpp	31
Motionerna	31
Utskottets ställningstagande	32
Systemet med handel av utsläppsrätter	34
Motionerna	34
Utskottets ställningstagande	35
Biogas	37
Motionerna	37
Utskottets ställningstagande	37
Motioner som bereds förenklat	39
Utskottets ställningstagande	39
Reservationer	40
1. Särskilda villkor, punkt 1 (SD)	40
2. Innehåll i tillstånd, punkt 2 (SD)	40
3. Lagring under havsbotten, punkt 3 (SD)	41
4. Koldioxidlagring och bioenergi m.m., punkt 5 (S)	41
5. Koldioxidlagring och bioenergi m.m., punkt 5 (V)	42
6. Satsning på förnybar energi, punkt 6 (S, MP, V)	43
7. Subventionering av koldioxidlagring, punkt 7 (MP, V)	43
8. Säkerhetskrav vid koldioxidlagring, punkt 8 (S, V)	44
9. Internationell klimatpolitik, punkt 9 (V)	44
10. Klimatinvesteringsgemenskap m.m., punkt 10 (S, MP, V)	45
11. Klimatavtal, punkt 11 (MP, V)	46
12. Flyget och sjöfarten, punkt 12 (S, MP, V)	47
13. Sveriges klimatmål, punkt 13 (S)	47
14. Sveriges klimatmål, punkt 13 (V)	48

15. EU:s klimatmål, punkt 14 (S, MP, V)	48
16. Temperaturmål, punkt 15 (S, MP, V)	49
17. Sektorsvisa klimatmål, punkt 16 (S, V)	49
18. Konsumtionens klimatpåverkan, punkt 17 (S, MP, V)	50
19. Köttkonsumtion, punkt 18 (MP, V)	50
20. Utsläppskrediter, punkt 19 (S, MP, V)	51
21. Torv, punkt 20 (S, MP, V)	51
22. Miljöbilsdefinition, punkt 21 (S)	52
23. Konsumtionsbaserad bokföring, punkt 22 (V)	52
24. Sveriges och EU:s statistik över utsläpp, punkt 23 (S, MP, V)	53
25. Utsläppsrapportering till klimatkonventionen m.m., punkt 24 (MP, V)	54
26. Utsläppsrapportering i samband med budget, punkt 25 (S, MP, V)	55
27. Handelssystem för flyget, punkt 26 (S, MP, V)	55
28. Auktioneringsintäkter, punkt 27 (MP, V)	56
29. Individuella utsläppsrätter, punkt 28 (MP, V)	56
30. Biogas, punkt 29 (S)	57
31. Biogas, punkt 29 (MP, V)	57
Särskilda yttranden	59
1. Sveriges klimatmål, punkt 13 (S, MP, V)	59
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 30 (S)	60
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 30 (MP)	60
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 30 (V)	60
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	61
Propositionen	61
Följdmotionerna	61
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	62
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	69
<i>Bilaga 3</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 30	90

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Särskilda villkor

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken i de delar det avser 17 kap. 7 § andra stycket. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:125 punkt 1 i denna del och avslår motion 2011/12:MJ7 av Josef Fransson och Lars Isovaara (båda SD) yrkande 2 i denna del.

Reservation 1 (SD)

2. Innehåll i tillstånd

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken i de delar det avser 22 kap. 25 d § 14. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:125 punkt 1 i denna del och avslår motion 2011/12:MJ7 av Josef Fransson och Lars Isovaara (båda SD) yrkande 2 i denna del.

Reservation 2 (SD)

3. Lagring under havsbotten

Riksdagen avslår motion 2011/12:MJ7 av Josef Fransson och Lars Isovaara (båda SD) yrkande 1.

Reservation 3 (SD)

4. Lagförslagen i övrigt

Riksdagen

a) antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i miljöbalken,
2. lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln,
3. lag om ändring i ledningsrättslagen (1973:1144),
4. lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledning,
5. lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon,
6. lag om ändring i lagen (2009:1167) om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon,

i den mån lagförslagen inte omfattas av vad utskottet har föreslagit ovan,

b) godkänner ändringarna i bilagorna II och III till konventionen om skydd för den marina miljön i nordöstra Atlanten (Osparkonventionen).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:125 punkterna 1 i denna del och 2–7.

5. Koldioxidlagring och bioenergi m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ6 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 2 och 4 samt
2011/12:MJ8 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 4 (S)

Reservation 5 (V)

6. Satsning på förnybar energi

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ6 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 1.

Reservation 6 (S, MP, V)

7. Subventionering av koldioxidlagring

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ8 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 7 (MP, V)

8. Säkerhetskrav vid koldioxidlagring

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ6 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 3.

Reservation 8 (S, V)

9. Internationell klimatpolitik

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkandena 7, 16 och 21 samt

2011/12:MJ457 av Jan Lindholm (MP).

Reservation 9 (V)

10. Klimatinvesteringsgemenskap m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 6 och

2011/12:MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 17.

Reservation 10 (S, MP, V)

11. Klimatavtal

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkandena 1, 2 och 18.

Reservation 11 (MP, V)

12. Flyget och sjöfarten

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:T471 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkande 2 och

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 38.

Reservation 12 (S, MP, V)

13. Sveriges klimatmål

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 9 och

2011/12:MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkandena 3 och 4.

Reservation 13 (S)

Reservation 14 (V)

14. EU:s klimatmål

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 6.

Reservation 15 (S, MP, V)

15. Temperaturmål

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ342 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 5.

Reservation 16 (S, MP, V)

16. Sektorsvisa klimatmål

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 10.

Reservation 17 (S, V)

17. Konsumtionens klimatpåverkan

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 33.

Reservation 18 (S, MP, V)

18. Köttkonsumtion

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ258 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 19 (MP, V)

19. Utsläppskrediter

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 11 och

2011/12:MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 29.

Reservation 20 (S, MP, V)

20. Torv

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ370 av Eva-Lena Jansson (S).

Reservation 21 (S, MP, V)

21. Miljöbilsdefinition

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 13.

Reservation 22 (S)

22. Konsumtionsbaserad bokföring

Riksdagen avslår motion

2011/12: MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 8.

*Reservation 23 (V)***23. Sveriges och EU:s statistik över utsläpp**

Riksdagen avslår motion

2011/12: MJ269 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkandena 1–4.

*Reservation 24 (S, MP, V)***24. Utsläppsrapportering till klimatkonventionen m.m.**

Riksdagen avslår motionerna

2011/12: MJ269 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 5 och

2011/12: MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 32.

*Reservation 25 (MP, V)***25. Utsläppsrapportering i samband med budget**

Riksdagen avslår motion

2011/12: MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 7.

*Reservation 26 (S, MP, V)***26. Handelssystem för flyget**

Riksdagen avslår motion

2011/12: T471 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkande 3.

*Reservation 27 (S, MP, V)***27. Auktioneringsintäkter**

Riksdagen avslår motion

2011/12: MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 12.

*Reservation 28 (MP, V)***28. Individuella utsläppsrätter**

Riksdagen avslår motionerna

2011/12: MJ341 av Annika Lillemets m.fl. (MP) och

2011/12: MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 35.

*Reservation 29 (MP, V)***29. Biogas**

Riksdagen avslår motionerna

2011/12: MJ306 av Louise Malmström och Thomas Strand (båda S),

2011/12: MJ326 av Ulrika Carlsson i Skövde (C),

2011/12: MJ380 av Lars Tysklind (FP),

2011/12: MJ405 av Otto von Arnold (KD) och

2011/12: MJ469 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 7.

*Reservation 30 (S)**Reservation 31 (MP, V)*

30. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 24 maj 2012

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Bengt-Anders Johansson (M), Lars Hjalmered (M), Johan Löfstrand (S), Rune Wikström (M), Helén Pettersson i Umeå (S), Johan Hultberg (M), Jan-Olof Larsson (S), Anita Brodén (FP), Sara Karlsson (S), Roger Tiefensee (C), Pyy Niemi (S), Åsa Coenraads (M), Helena Leander (MP), Irene Oskarsson (KD), Josef Fransson (SD) och Jens Holm (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2011/12:125 Geologisk lagring av koldioxid. I propositionen föreslår regeringen att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken, lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln, lag om ändring i ledningsrättslagen (1973:1144), lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar, lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon och lag om ändring i lagen (2009:1167) om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon. Vidare föreslår regeringen att riksdagen godkänner ändringarna i bilagorna II och III till konventionen om skydd för den marina miljön i nordöstra Atlanten (Osparkonventionen). Lagrådets synpunkter har beaktats i förslaget.

I betänkandet behandlas även åtta följd motionsyrkanden som är väckta med anledning av propositionen och 58 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2011. Motionsyrkandena från den allmänna motionstiden tar bl.a. upp frågor om internationell klimatpolitik, utsläppsmål och strategier för låga utsläpp, rapportering av växthusgasutsläpp, systemet med handel med utsläppsrätter samt biogas. Samtliga motionsförslag avstyrks. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat. Betänkandet innehåller 31 reservationer och 4 särskilda yttranden.

Bakgrund

EU har antagit direktivet 2009/31/EG om geologisk lagring av koldioxid (CCS-direktivet). Direktivet ska tillämpas på geologisk lagring av koldioxid även utanför respektive medlemsstats territorium, dvs. även i den ekonomiska zonen och på kontinentalsockeln. Medlemsstaterna får välja var koldioxidlagring ska tillåtas och har även en möjlighet att vägra lagring i vissa delar av eller hela territoriet.

Regeringen har identifierat koldioxidavskiljning och -lagring som en möjlig framtida åtgärd för svensk basindustri. Koldioxidavskiljning skulle kunna bli ett alternativ för att minska annars svårundvikliga utsläpp från processindustrier. Sveriges större punktutsläpp av koldioxid är dock spridda över landet, medan våra möjligheter till lagring, med rådande kunskapsläge, är begränsade till de södra delarna av landet.

Gemensamt för de metoder för avskiljning av koldioxid som finns i dag är att förbrukningen av hjälpenergi är betydande, vilket minskar den möjliga elproduktionen från t.ex. ett kraftverk. Utmaningarna framöver är därför att effektivisera och utveckla teknikerna vidare genom forskning, utveckling och demonstration, vilket pågår runt om i världen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

För att genomföra EU:s direktiv om geologisk lagring av koldioxid föreslår regeringen i huvudsak följande.

Geologisk lagring av koldioxid prövas som miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken. Regeringen ska pröva en sådan verksamhets tillåtlighet. Regeringen får meddela föreskrifter om var geologisk lagring av koldioxid får ske. Miljöbalkens regler om tillstånd, anmälan och tillåtlighet ska för geologisk lagring av koldioxid tillämpas även på Sveriges kontinentalsockel utanför territorialgränsen. I fråga om tillstånd till geologisk lagring av koldioxid eller till en ny förbränningsanläggning med en nominell elektrisk effekt på 300 megawatt eller mer införs det bestämmelser om vad en tillståndsansökan och en tillståndsdöm ska innehålla.

Koldioxid som avskiljs för geologisk lagring utgör avfall. Huvuddelen av regelverket för avfallshantering kommer dock inte att tillämpas på geologisk lagring av koldioxid, och regeringen får meddela föreskrifter om undantag från dumpningsreglerna. För tillstånd till geologisk lagring av koldioxid krävs att verksamhetsutövaren ställer säkerhet, bl.a. för uppfyllandet av skyldigheterna enligt lagen (2004:1199) om handel med utsläppsätter. I miljöbalken införs bestämmelser om skyldighet att lagra koldioxid åt andra.

För geologisk lagring av koldioxid och för rörledningar ska det också krävas tillstånd enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln. Rörledningar för transport av koldioxid för geologisk lagring ska prövas enligt lagen (1978:160) om vissa rörledningar. För att möjliggöra ledningsrätt för rörledningar för transport av koldioxid görs en ändring i ledningsrättslagen (1973:1144).

Regeringen föreslår att ändringarna träder i kraft den 4 januari 2013.

Utskottets överväganden

Lagförslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag och godkänner ändringarna i bilagorna till konventionen om skydd för den marina miljön i nordöstra Atlanten (Osparkonventionen). Riksdagen avslår samtliga följdmotionsyrkanden.

Jämför reservationerna 1 (SD), 2 (SD), 3 (SD), 4 (S), 5 (V), 6 (S, MP, V), 7 (MP, V) och 8 (S, V).

Propositionen

I propositionen redovisas inledningsvis att regeringen bedömer att avskiljning och geologisk lagring av koldioxid bör tillståndsprövas enligt miljöbalkens bestämmelser om miljöfarliga verksamheter. Vidare föreslår regeringen i korthet följande. Regeringen ska bemyndigas att meddela föreskrifter om var geologisk lagring av koldioxid får ske med hänsyn till lagringsplatsernas avgränsning mot land och vatten, mot allmänt och enskilt vatten samt mot Sveriges och andra staters territorier och ekonomiska zoner. I fråga om geologisk lagring av koldioxid ska miljöbalkens bestämmelser om hushållning med mark- och vattenområden, tillstånd, anmälan och tillåtlighet – liksom bemyndigandet att meddela föreskrifter om var sådan lagring får ske – tillämpas även på Sveriges kontinentalsockel utanför territorialgränsen. Vidare ska regeringen bemyndigas att meddela föreskrifter om undantag från miljöbalkens förbud mot dumpning när det gäller geologisk lagring av koldioxid.

Tillstånd till en verksamhet som omfattar geologisk lagring av koldioxid ska få ges endast om verksamhetsutövaren ställer säkerhet enligt 16 kap. 3 § miljöbalken eller vidtar någon annan lämplig åtgärd för att säkerställa att de skyldigheter fullgörs som gäller för verksamheten enligt miljöbalken och lagen om handel med utsläppsrätter samt föreskrifter och tillståndsvillkor som har meddelats med stöd av dessa lagar. Trots förbudet i miljöbalken att besluta om villkor om koldioxidutsläpp som omfattas av tillståndsplikt enligt lagen om handel mot utsläppsrätter, ska sådana villkor få beslutas som behövs för att hindra utsläpp från geologisk lagring av koldioxid eller från avskiljning, komprimering eller transport av koldioxid. Vidare ska regeringen pröva tillåtligheten enligt 17 kap. miljöbalken av anläggningar för geologisk lagring av koldioxid. Förutom särskilda villkor för att tillgodose allmänna intressen, ska regeringen få besluta om andra villkor som behövs med hänsyn till synpunkter som Europeiska kommissio-

nen har lämnat i samband med tillåtlighetsprövningen. Tillåtlighetsprövningen ska inte omfatta lagring för forskningsändamål, om lagringen avser mindre än 100 000 ton koldioxid.

En ansökan om tillstånd till geologisk lagring av koldioxid ska innehålla uppgift om vem som är verksamhetsutövare, en beskrivning av dennes tekniska kompetens samt handlingar som styrker kompetensen, en beskrivning av lagringsplatsen och de geologiska förhållandena runt den, uppgift om den totala mängd koldioxid som ska lagras, uppgift om sammansättningen av den koldioxidström som ska tillföras lagringsplatsen, uppgifter om injektionstakt och injektionstryck, en bedömning av den förväntade lagringssäkerheten, uppgifter som visar att den finansiella säkerhet som krävs kommer att vara giltig och i kraft innan koldioxid tillförs samt ett förslag till en övervakningsplan, en plan för underhåll efter stängning och en plan för åtgärder för att avhjälpa risker för koldioxidutsläpp. En ansökan om tillstånd till en ny förbränningsanläggning med en nominell elektrisk effekt på 300 megawatt eller mer ska innehålla en redogörelse för om det finns tillgängliga och lämpliga geologiska lagringsplatser för koldioxid där koldioxid från anläggningen kan lagras, om transporten av koldioxid till den lagringsplatsen är ekonomiskt och tekniskt genomförbar och om det är tekniskt och ekonomiskt möjligt att efter driftstarten montera utrustning för koldioxidavskiljning. I ett mål om tillstånd till geologisk lagring av koldioxid ska domstolen skicka ett exemplar av ansökningshandlingarna till Sveriges geologiska undersökning och Europeiska kommissionen och underrätta dem om var handlingarna i målet finns tillgängliga. Detta ska göras inom en månad från det att ansökan kom in till domstolen.

Ett tillstånd till geologisk lagring av koldioxid ska innehålla villkor om exakt lokalisering och avgränsning av lagringsplatsen, dess hydrauliska egenskaper, total mängd koldioxid som får lagras, gränser för reservoartryck, sammansättning och kontroll av den koldioxid som får tillföras lagringsplatsen (injekteras), högsta tillåtna injekteringstakt och injekteringstryck, övervakning enligt en särskild plan, åtgärder enligt en särskild plan för avhjälpande av risker för koldioxidutsläpp, ansvar för att sysselsätta i verksamheten har rätt kompetens och utbildning, om stängning och underhåll efter stängning samt om den finansiella säkerheten. Tillståndet ska också innehålla upplysningar om krav som finns i författningar om uppdatering av övervakningsplanen, miljörapport och annan rapportering, omprövning och återkallelse av tillstånd samt underrättelse vid betydande störningar eller läckage av koldioxid. Detta gäller i stället för de specifika bestämmelserna om vad ett tillstånd till lagring, bortskaffande eller deponering av avfall ska innehålla. Vidare ska tillståndet innehålla skälen för avvikelser från synpunkter som Europeiska kommissionen har lämnat i samband med regeringens tillåtlighetsprövning. Ett tillstånd till en ny förbränningsanläggning med en nominell elektrisk effekt på 300 megawatt eller mer ska innehålla villkor om att utrymme ska avsättas vid anläggningen

för den utrustning som behövs för att avskilja och komprimera koldioxid, om (1) det är lämpligt med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön att avsätta ett sådant utrymme, (2) det är tekniskt och ekonomiskt möjligt att eftermontera utrustning för koldioxidavskiljning, (3) en lämplig lagringsplats finns tillgänglig för koldioxid från anläggningen och (4) transport av koldioxid från anläggningen till en sådan lagringsplats är tekniskt och ekonomiskt genomförbar. Om mark- och miljödomstolens dom avser tillstånd till geologisk lagring av koldioxid, ska domstolen underrätta Sveriges geologiska undersökning och Europeiska kommissionen om innehållet i domen och regeringens beslut i frågan om tillåtlighet. Detta ska göras när domen har vunnit laga kraft.

En verksamhetsutövare som driver en anläggning för geologisk lagring av koldioxid ska vara skyldig att på skäliga villkor lagra koldioxid åt andra innehavare av koldioxid. Vid bedömningen av om villkoren är skäliga ska hänsyn tas till den kapacitet som lagringsplatsen har eller som rimligen kan göras tillgänglig, behovet av att samordna olika tekniker, verksamhetsutövarens behov av lagringsplatsen, andra än verksamhetsutövarens behov av att viss lagringskapacitet används och påverkan på andra som använder lagringsplatsen eller driver verksamhet som har samband med lagringsplatsen. Om verksamhetsutövaren nekar att lagra koldioxid åt någon annan på grund av bristande kapacitet eller för att anslutning inte är möjlig, ska verksamhetsutövaren ange skälen för sitt nekande och mot skäligen ersättning, om det inte försämrar säkerheten vid transport eller lagring, göra de förbättringar som krävs för att möjliggöra lagring åt andra. Frågan om skyldighet att lagra koldioxid åt någon annan bör enligt regeringens förslag prövas av den myndighet regeringen bestämmer. I samband med en sådan prövning ska verksamhetsutövaren och den som vill lagra koldioxid i verksamhetsutövarens lagringsplats på prövningsmyndighetens begäran tillhandahålla de tekniska och ekonomiska uppgifter som behövs för prövningen. Prövningsmyndigheten ska kunna förelägga verksamhetsutövaren att tillhandahålla uppgifterna. Ett sådant föreläggande ska kunna förenas med vite. Skyldigheten att lagra koldioxid åt någon annan ska dock inte gälla geologisk lagring av mindre än 100 000 ton koldioxid för forskning, utveckling eller prövning av nya produkter eller processer.

Koncession enligt lagen om vissa rörledningar ska krävas för att dra fram och använda en rörledning för transport av koldioxid som ska lagras geologiskt. Regeringen föreslår att giltighetstiden för en koncession enligt lagen om vissa rörledningar förlängs från trettio till fyrtio år. Giltighetstiden får på ansökan av koncessionshavaren förlängas med fyrtio år i taget. Om det finns särskilda skäl eller om sökanden begär det, får dock kortare tid bestämmas. I ett ärende om förlängning av giltighetstiden ska 4 § lagen om vissa rörledningar tillämpas. Ansökan om förlängning av giltighetstiden ska göras senast två år före koncessionstidens utgång. Koncessionen gäller till dess att ansökningen har prövats slutligt. Om koncessionshavaren anmäler till regeringen att koncessionshavaren vill frånträda sin rätt,

upphör koncessionen två år efter det att anmälningen kom in. Detta gäller dock inte om annat följer av koncessionen. Den som har koncession för en rörledning för transport av koldioxid är enligt förslaget skyldig att på skäliga villkor transportera koldioxid åt andra. Vid bedömningen av om villkoren är skäliga ska hänsyn tas till rörledningens kapacitet, behovet av att samordna olika tekniker, koncessionshavarens och andras behov av rörledningens kapacitet samt påverkan på andra som använder rörledningen eller driver en verksamhet som har samband med rörledningen. Om koncessionshavaren nekar att transportera koldioxid åt någon annan på grund av bristande kapacitet eller för att anslutning inte är möjlig, ska koncessionshavaren ange skälen för sitt nekande, samt mot skälig ersättning och om det inte försämrar säkerheten vid transport eller geologisk lagring av koldioxiden göra de förbättringar som krävs för att möjliggöra transport åt andra. Regeringen ska få bestämma vilken myndighet som ska pröva frågor om tillträde till rörledningar för transport av koldioxid.

I propositionen föreslås att ledningsrättslagen uttryckligen ska omfatta även ledningar för transport av koldioxid. Vidare föreslås att tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon inte ska krävas för geologisk lagring av koldioxid. I lagen införs en upplysning om att det i 1 kap. 2 § och 4 kap. 9 § miljöbalken finns bestämmelser om geologisk lagring av koldioxid på kontinentalsockeln utanför territorialgränsen som ska tillämpas till skydd för den marina miljön.

Geologisk lagring av koldioxid ska omfattas av bestämmelserna i lagen om kontinentalsockeln om att utforska kontinentalsockeln och utvinna dess naturtillgångar. Tillstånd som avser geologisk lagring av koldioxid behöver dock inte bestämmas till viss tid enligt lagen om kontinentalsockeln. Giltighetstiden för ett tillstånd till att utforska kontinentalsockeln för geologisk lagring av koldioxid ska bestämmas så att den inte blir längre än vad som bedöms nödvändigt för att genomföra den avsedda undersökningen. På ansökan av tillståndshavaren får giltighetstiden förlängas, om en ändamålsenlig undersökning har utförts inom området och den beviljade tidsperioden är otillräcklig för att slutföra de nödvändiga undersökningarna. En ansökan om förlängning ska, för att kunna tas upp till prövning, ha kommit in under tillståndets giltighetstid. Om tillståndshavaren har ansökt om förlängning inom den angivna tiden, gäller tillståndet till dess att ansökan har prövats slutligt. Om någon har fått ett tillstånd att utforska kontinentalsockeln för geologisk lagring av koldioxid, får inte någon annan ges tillstånd att utforska eller använda kontinentalsockeln inom det område som det tidigare tillståndet omfattar. Det som gäller för utforskning av kontinentalsockeln och utvinning av dess naturtillgångar gäller även undervattenskablar och rörledningar som dras fram för sådan utforskning eller utvinning, dras fram inom eller fortsätter in på svenskt territorium eller byggs eller används i samband med en verksamhet på en anläggning, konstruktion eller konstgjord ö på kontinentalsockeln.

De bestämmelser i lagen om vissa rörledningar som innebär skyldighet för ledningshavaren att transportera koldioxid åt någon annan gäller även rörledningar utanför territorialgränsen, om ledningarna fortsätter in på svenskt territorium eller avser transport till en lagringsplats på kontinentalsockeln.

Regeringen bedömer att inga nya påföljdsbestämmelser behöver införas i miljöbalken, lagen om kontinentalsockeln eller lagen om vissa rörledningar för att genomföra CCS-direktivet.

Ett tillstånd till geologisk lagring av koldioxid ska enligt regeringens förslag även vara förenligt med konventionen om skydd för den marina miljön i nordöstra Atlanten (Osparkonventionen). Därför ska tillståndet innehålla en beskrivning av den geologiska formationens egenskaper, en beskrivning av varifrån den koldioxid som ska tillföras lagringsplatsen kommer och hur den ska transporteras till lagringsplatsen samt villkor om den exakta lokaliseringen och avgränsningen av den anläggning som ska användas för att tillföra koldioxid till lagringsplatsen. Genom de författningsändringar som föreslås i propositionen kan Sverige uppfylla de krav som följer av ändringarna i bilagorna II och III till Osparkonventionen, som antogs av Osparkommissionen 2007 i Oostenede i Belgien. Regeringen föreslår därför att riksdagen nu godkänner ändringarna i bilagorna II och III till Osparkonventionen.

Slutligen föreslår regeringen att ovan beskrivna ändringar träder i kraft den 4 januari 2013.

Motionerna

I motion 2011/12: MJ7 (SD) yrkande 1 framförs att tillstånd för geologisk lagring av koldioxid endast borde få ges för lagring under havsbotten, med undantag för småskaliga testanläggningar. I yrkande 2 i samma motion anförs att riksdagen borde avslå propositionen när det gäller bestämmelsen om att regeringen får besluta om villkor som behövs med hänsyn till synpunkter som Europeiska kommissionen har lämnat i samband med tillståndsprövningen. Det är olämpligt att regeringen beaktar annat än allmänna intressen vid sin prövning. Riksdagen borde även avslå propositionen när det gäller bestämmelsen om att en dom som omfattar tillstånd till geologisk lagring av koldioxid ska innehålla skälen för att avvika från eventuella synpunkter som kommissionen har lämnat i samband med regeringens tillståndsprövning. Domstolarna bör enligt motionärernas mening endast uttala sig om villkor och lagtolkning.

I kommittémotion 2011/12: MJ6 (S) yrkande 2 efterfrågas att regeringen utarbetar en aktiv strategi för den svenska koldioxidintensiva industrin för att säkra dess konkurrenskraft och utveckling i ett samhälle med mycket små utsläpp. De svenska industriernas placering vid kusten innebär att det finns ett behov av att transportera koldioxiden med fartyg. Enligt yrkande 1 i samma motion bör regeringen verka för att koldioxidlagring inte ska få

bli en förevändning för att minska satsningarna på förnybar energi. De få lämpliga lagringsplatser som finns i Europa behövs till annat än olje- och koleldade kraftverk. Vidare bör regeringen verka för att EU:s regelverk anpassas så att det finns en ekonomisk stimulans för koldioxidlagring också för koldioxidutsläpp som inte har fossilt ursprung, såsom från massafabriker, bioenergi och etanolfabriker (yrkande 4). Även sådana anläggningar borde kunna sälja utsläppsrätter och på så sätt kompenseras för kostnader i samband med koldioxidlagring.

Enligt kommittémotion 2011/12: MJ8 (V) yrkande 2 bör koldioxidlagring endast användas vid energiproduktion från biobränsleanläggningar. På så sätt kan det begränsade utrymme som finns för att lagra koldioxid användas till att minska halten koldioxid i atmosfären. Vidare bör staten inte subventionera utvecklingen av teknik för koldioxidlagring (yrkande 1). Investeringar i koldioxidlagring får inte motverka investeringar i förnybar energi.

I kommittémotion 2011/12: MJ6 (S) yrkande 3 påtalas att regeringen måste se till att utarbeta höga krav på säkerheten vid ledningsdragning och mellanlagring av koldioxid. Säkerheten är viktig eftersom läckor kan vara dödliga för människor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till regeringens överväganden och tillstyrker regeringens lagförslag. När det gäller följdmotionsyrkandena vill utskottet framföra följande.

Enligt artikel 2 i CCS-direktivet ska direktivet tillämpas på geologisk lagring av koldioxid inom medlemsstaternas territorier, i deras ekonomiska zoner och på deras kontinentalsocklar i den mening som avses i Förenta nationernas havsrättskonvention, UNCLOS (SÖ 2000:1). Dock får medlemsstaterna enligt artikel 4 själva bestämma vilka områden som kan komma i fråga för val av lagringsplatser. Detta innefattar en rätt för medlemsstaterna att inte tillåta geologisk lagring av koldioxid i vissa delar av eller på hela sitt territorium. Som ovan har beskrivits innebär propositionen att regeringen får meddela föreskrifter om var geologisk lagring av koldioxid får ske. Regeringen betonar i propositionen att det endast bör vara möjligt att få tillstånd för geologisk lagring av koldioxid under havsbotten i ett första skede. När mer kunskap finns och ytterligare utredningar har gjorts om de geologiska och rättsliga förutsättningarna för landbaserad lagring av koldioxid, kan detta ställningstagande omprövas. Utskottet, som inte har något att invända mot regeringens förslag, föreslår mot bakgrund av det anförda att motion 2011/12: MJ7 (SD) yrkande 1 lämnas utan vidare åtgärd, i den mån den inte kan anses tillgodosedd.

När det gäller frågan om hur EU-kommissionens synpunkter bör hanteras i tillståndsförfarandet framhålls i propositionen att om kommissionen uttalar sig om vilka villkor som kommissionen anser bör gälla för en anläggning för geologisk lagring av koldioxid, bör regeringen ges möjlighet att i

beslutet om tillåtlighet antingen förkasta kommissionens förslag eller besluta villkor som tillgodoser kommissionens synpunkter. Utöver möjligheten i 17 kap. 7 § miljöbalken att besluta om särskilda villkor för att tillgodose allmänna intressen bör det därför införas en bestämmelse som möjliggör att för geologisk lagring av koldioxid besluta om villkor som kan förädlas av kommissionens yttrande.

Utskottet konstaterar att det av artikel 10.2 i CCS-direktivet framgår att avvikelser från kommissionens synpunkter ska motiveras i det slutliga beslutet. I likhet med vad regeringen och Lagrådet har anfört anser utskottet att skälen för avvikelser därför bör framgå såväl av regeringens beslut i tillåtlighetsfrågan i de frågor som har behandlats av regeringen som av domstolens dom i den mån frågorna behandlas där. Med det anförda föreslår utskottet att motion 2011/12:MJ7 (SD) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller en strategi för att säkra den koldioxidintensiva industrins konkurrenskraft noterar utskottet att koldioxidavskiljning och -lagring har identifierats som en möjlig framtida åtgärd för svensk basindustri (jfr prop. 2008/09:162). Koldioxidavskiljning skulle kunna bli ett alternativ för att minska annars svårundvikliga utsläpp från processindustrier. Svenskt Stål AB (SSAB) bedriver utvecklingsarbete beträffande möjligheterna att avskilja koldioxid från masugnar och övriga processer, delvis finansierat av Statens energimyndighet och i samarbete med IEA Greenhouse Gas Programme. Även raffinaderier, massabruk samt cement- och etanolfabriker skulle kunna visa sig vara realistiska kandidater för en svensk tillämpning av koldioxidavskiljning och -lagring när denna blir kommersiell.

Utskottet anser i likhet med regeringen att för att bättre kunna bedöma potentialen för koldioxidlagring i Sverige behöver de områden som Sveriges geologiska undersökning preliminärt har pekat ut undersökas vidare. I ett första skede är simuleringar och modelleringar av spridningsförloppet i akvifererna nödvändiga. I ett senare skede kommer också utökade undersökningar och borrhningar att behövas. Innan en lagringsplats verkligen blir aktuell krävs omfattande platsspecifika undersökningar för att säkerställa att de geologiska förutsättningarna är lämpliga så att det går att uppnå en fullständig och varaktig inneslutning.

Som redovisas i propositionen är sjötransport av koldioxiden från avskiljningsplatsen till lagringsplatsen för Sveriges del troligtvis en förutsättning, åtminstone initialt, för att tekniken ska bli kommersiellt intressant. Detta kräver att regelverket för EU:s utsläppshandelssystem tillåter sådan transport, vilket inte är fallet i dag. Utskottet välkomnar därför att regeringen avser att driva frågan om att sjötransport av avskild koldioxid ska bli tillåten inom ramen för handelssystemet.

I ett långt tidsperspektiv kan det vara rimligt att anta att priset på att släppa ut koldioxid är sådant att det är fördelaktigt för svenska företag som släpper ut stora mängder koldioxid att ha tillgång till teknik för koldioxidavskiljning och eventuellt även lagringsplatser i Sverige. Att genomföra koldioxidlagringsdirektivet i svensk lagstiftning är ett första steg för

att möjliggöra att tekniken utvecklas och på sikt används i Sverige. Mot bakgrund av de åtgärder som har anförts ovan om att möjliggöra koldioxidlagring i Sverige föreslår utskottet att motion 2011/12:MJ6 (S) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller frågan om att tekniken för koldioxidlagring inte bör konkurrera ut satsningarna på förnybar energi konstaterar utskottet att för att nå Sveriges klimatmål på medellång sikt, till år 2020, har regeringen genomfört och planerar att genomföra en rad åtgärder. Koldioxidavskiljning och -lagring ingår inte i dessa åtgärder och är inte en aktuell åtgärd för att nå målet till 2020. Av propositionen framgår dock att för att nå regeringens långsiktiga vision till år 2050, om att inga nettoutsläpp av koldioxid ska tillföras atmosfären, förutser regeringen att koldioxidavskiljning och -lagring kan få en bidragande roll. Koldioxidavskiljning och koldioxidlagring kan framför allt bli nödvändigt för att minska utsläpp av växthusgas från industriella processer, där sådana utsläpp är svåra eller inte möjliga att undvika, t.ex. vid ståltillverkning.

Utskottet konstaterar vidare att regeringens förslag inte tar ställning till om avskiljning och lagring av koldioxid är en lämplig åtgärd för Sverige för att nå klimatmålen. Att genomföra CCS-direktivet handlar om att skapa rättsliga förutsättningar för att tekniken ska kunna fortsätta utvecklas och på sikt, om så bedöms fördelaktigt, kunna användas i Sverige. En konsekvensanalys av om, och i så fall var, geologisk lagring bör genomföras i Sverige har därför inte gjorts, men bör enligt utskottets mening göras innan statliga medel avsätts till ytterligare undersökningar eller stöd till sådana anläggningar.

Koldioxidavskiljning är något som på grund av de höga kostnaderna, särskilt för transport och lagring, troligen endast kan komma i fråga för verksamheter med stora punktutsläpp. Eftersom Sverige till stor del saknar stora fossilt eldade kraftverk handlar det i första hand om stora industrier, såsom cementindustrier, stålverk och raffinaderier, samt verksamheter med biogena koldioxidutsläpp, som t.ex. massabruk och kraftvärmeverk, som på sikt kan få drivkrafter att införa tekniken. För att tekniken ska kunna tillämpas även vid massabruk eller etanolfabriker krävs att regelverken inom EU anpassas till bioenergi på så sätt att koldioxidlagring ska ses lika positivt vid bioenergi som vid kolkraftverk. Regeringen framhåller att detta är en linje som Sverige driver inom ramen för EU-samarbetet. I EU:s regelverk om förnybar energi och bränslekvalitet har koldioxidlagring med bioenergi hittills behandlats på samma sätt som fossila bränslen. Det som återstår för att regelverket i sin helhet ska bli teknik- och energineutralt är att motsvarande likabehandling åstadkoms i direktivet om handel med utsläppsrätter.

Olika klimatåtgärder kompletterar varandra, och utveckling av alla olika typer av tekniker för att minska samhällets klimatpåverkan behöver ske. Därför är det viktigt att samhällets resurser inte uteslutande fokuserar på en eller ett fåtal åtgärder. I likhet med regeringen anser utskottet att resur-

ser för avskiljning och lagring av koldioxid bör komplettera, inte tränga ut, satsningar på andra klimatåtgärder som energieffektivisering och utveckling av förnybara energikällor, så att samhällets resurser används på bästa sätt. Utskottet välkomnar därför regeringens strävan att regelverken som påverkar koldioxidlagring ska anpassas till bioenergi. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2011/12:MJ6 (S) yrkandena 1 och 4 samt 2011/12:MJ8 (V) yrkandena 1 och 2 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller att utarbeta säkerhetskrav redovisas i propositionen att det för naturgasledningar finns ett väl inarbetat regelsystem för att minimera riskerna att läckage uppstår. Det finns dock skillnader i de fysikaliska egenskaperna hos koldioxid och naturgas som man måste ta hänsyn till vid utformningen av nya delar för koldioxid i regelsystemen. Koldioxiden kommer att vara i vätskeform och kommer inte att vara ren utan innehålla föroreningar p.g.a. att den är avskild från rökgaser från olika typer av industrier. Detta kan ge andra korrosionsförlopp hos ledningarna än vid transport av naturgas, vilket kan ställa andra krav på material i rör och andra delar i ledningssystemet som kommer i kontakt med koldioxiden. Dessutom kommer koldioxiden att bete sig annorlunda än naturgasen vid ett eventuellt läckage. Forskning inom området kommer att bedrivas inom Den Norske Veritas, i projektet Koldioxidpipetrans.

På grund av risken för läckage av koldioxid tillbaka till atmosfären vid avskiljning, transport och lagring, vilket kan orsaka olägenhet både lokalt och globalt för människa och miljö, instämmer utskottet med motionärerna att det är av stor vikt att man noga reglerar verksamheten och ger lämpliga myndigheter möjligheter till kontroll och uppföljning. En ingående tillståndsprovning, som har allmänhetens fulla förtroende, av varje verksamhet är därför nödvändig. I likhet med regeringen anser utskottet att en provning enligt miljöbalkens väl utarbetade system för miljöfarlig verksamhet har störst möjlighet att tillfredsställa de kraven.

Utskottet noterar avslutningsvis att enligt 4 § lagen (1978:160) om vissa rörledningar ska en miljökonsekvensbeskrivning ingå i en ansökan om koncession. När det gäller förfarandet, kraven på miljökonsekvensbeskrivningen samt planer och planeringsunderlag gäller 6 kap. miljöbalken. Genom att krav på koncession för rörledningar för transport av koldioxid införs i lagen om vissa rörledningar kommer krav på miljökonsekvensbeskrivning även att gälla för den typen av ledningar. Enligt vad regeringen uppger i propositionen kommer genomförandet av CCS-direktivets ändringar av bilaga 2 till MKB-direktivet att behandlas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Utskottet förutsätter att regeringen kommer att fullfölja den redovisade ambitionen att säkerställa att höga säkerhetskrav ställs på en eventuell transport och mellanlagring av koldioxid avsedd för geologisk lagring. Med det anförda föreslår utskottet att motion 2011/12:MJ6 (S) yrkande 3 lämnas utan vidare åtgärd.

Internationell klimatpolitik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avslår motioner (S, MP, V) om internationell klimatpolitik.

Jämför reservationerna 9 (V), 10 (S, MP, V), 11 (MP, V) och 12 (S, MP, V).

Motionerna

Enligt partimotion 2011/12: MJ407 (V) yrkande 7 bör regeringen verka för att ett internationellt klimatavtal som sluts efter Kyotoprotokollet ska vara legalt bindande. Att skapa ett enda nytt avtal för alla länder riskerar att leda till en svagare juridisk bindning. Regeringen bör även vara drivande för att vikten av kvinnors delaktighet lyfts fram i internationella klimatpolitiska sammanhang (yrkande 16). Erfarenheten visar att genusinriktade projekt leder till större miljövinster. I kommittémotion 2011/12: MJ382 (S) yrkande 6 efterlyses att regeringen inom EU tar initiativ till en internationell klimatinvesteringsgemenskap med länder som ser fördelarna med att ligga i framkant i omställningen, men också delar oron för de konsekvenser som klimatförändringarna för med sig. En sådan gemenskap skulle kunna bryta den låsning som nu finns i klimatförhandlingarna. Enligt motion 2011/12: MJ457 (MP) bör regeringen ta initiativ till att införa en global klimatombudsman. Eftersom det saknas en företrädare för det globala klimatet i klimatförhandlingarna riskerar det egentliga målet med förhandlingarna att hamna i skymundan.

I partimotion 2011/12: MJ407 yrkande 1 anförs att regeringen i klimatförhandlingarna bör kräva att man skärper gränsen för en acceptabel temperaturökning till 1,5 °C. Vetenskaplig solid grund finns redan för en sådan målsättning. Enligt yrkande 2 i samma motion borde regeringen verka för att metoden GDR (greenhouse development rights) ska få genomslag i kommande klimatavtal. Genom metoden etableras en global utsläppsbudget, och krav på utsläppsminskning och finansiering fördelas mellan länder efter historiskt ansvar och ekonomisk förmåga. Regeringen bör även verka för att det i EU:s budget inrättas en enskild budgetpost utanför biståndssatsningarna för klimatbistånd (yrkande 21). EU behöver ta ett större ekonomiskt ansvar för att stödja dem som drabbas värst av klimatförändringarna. Vidare framhålls att regeringen bör verka för att ett fondbaserat system för REDD (reduced emissions from deforestation and forest degradation) ska utvecklas (yrkande 18). REDD är ett program inom FN:s klimatarbete som syftar till att minska utsläppen av växthusgaser genom att minska avskogningen. Finansiering av framtida skydd för regnskogarna ska inte kopplas till en utsläppsmarknad där minskningar kvittas mot fortsatta utsläpp från verksamheter i industrialiserade länder. Slutligen betonas att regeringen bör agera i alla internationella forum för att subventionering av olja och

andra fossila energislag ska fasas ut (yrkande 17). Regeringar världen över ger subventioner åt olje- och gasbranschen som omfattar 150–250 miljarder dollar årligen. Därtill kan läggas de hundratals eller tusentals miljarder dollar som satsas på militära operationer i syfte att skydda oljeutvinning.

Enligt kommittémotion 2011/12: MJ382 yrkande 28 bör regeringen arbeta för en internationell överenskommelse som innebär att sjöfarten och flyget bär sina miljökostnader. På liknade sätt framhålls i kommittémotion 2011/12: T471 yrkande 2 att regeringen borde vara pådrivande inom EU och andra internationella forum för att begränsningar av flygets utsläpp förs in i ett globalt klimatavtal.

Utskottets ställningstagande

Det internationella samarbetet för att begränsa klimatförändringar regleras framför allt genom FN:s ramkonvention om klimatförändringar (UNFCCC) och det tillhörande Kyotoprotokollet. Kyotoprotokollets första åtagandeperiod tar slut 2012. I budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 20) framhålls att EU:s och regeringens mål även fortsättningsvis är ett rättsligt bindande ramverk. Regeringen verkar för höjda ambitioner vad gäller åtagandena. En framtida internationell klimatstrategi under klimatkonventionen kommer att behöva fortsätta att byggas upp och stödjas av ett flertal olika externa processer, initiativ och alliansbygganden. Insatser inom andra politikområden bidrar till att skapa synergier och har i vissa fall stor betydelse för framsteg i klimatarbetet. Inte minst gäller detta energi-, närings- och utvecklingspolitiken. Vidare framhålls att Sverige verkar genom EU i de internationella förhandlingarna och att regeringen i dessa sammanhang strävar efter att EU ska befästa sin ledande roll.

Utskottet konstaterar att FN:s klimatomöte, som hölls i slutet av 2011 i Durban i Sydafrika, präglades av långa och svåra förhandlingar. Till slut enades parterna dock om det s.k. Durbanpaketet. Durbanpaketet innehåller en färdplan mot ett nytt globalt avtal med rättslig verkan som ska omfatta alla parter till klimatkonventionen. För detta ändamål har en ny arbetsgrupp bildats, den s.k. Ad Hoc Working Group on the Durban Platform for Enhanced Action. Arbetsgruppen ska avsluta sitt arbete senast 2015 så att ett nytt avtal kan träda i kraft från 2020.

Ett antal länder kunde dock enas om en andra åtagandeperiod under Kyotoprotokollet för 2013–2017, alternativt 2013–2020. Fastställandet av hur parternas åtaganden ska definieras, periodens längd och hur eventuella överskott av tilldelad utsläppsmängd från föregående period bör hanteras ska ske vid nästa partsmöte i december 2012. Enligt uppgift från Regeringskansliet verkar EU för att åtagandeperioden ska sträckas ut till 2020 så att perioden tar slut först när det nya globala klimatavtalet träder i kraft.

I Durban fattades även beslut om att skapa ett arbetsprogram som syftar till att undersöka hur målet om att mobilisera 100 miljarder dollar per år från 2020 till klimatrelaterade åtgärder kan nås. Vidare kom man överens

om ett ramverk för en grön klimatfond. Klimatfonden ska finansiera klimatprojekt i utvecklingsländer. Slutligen beslutades om en arbetsplan för att identifiera och utreda möjligheterna att minska skillnaden mellan redovisade mål för utsläppsbegränsningar och de ambitioner som krävs för att hålla temperaturökningen under 2 °C.

FN:s vetenskapliga klimatpanel (IPCC) består av flera tusen forskare från olika länder inom olika discipliner. Klimatpanelens analyser görs utifrån ett omfattande kunskapsunderlag. Till följd av Köpenhamnsavtalet från COP 15 ska det mellan 2013 och 2015 göras en översyn av temperaturmålet för att undersöka om det långsiktiga målet måste sänkas till 1,5 °C. Resultatet av FN:s klimatpanels femte utvärdering av det vetenskapliga kunskapsläget i klimatfrågan kommer att utgöra ett viktigt underlag för denna översyn.

Utskottet vill betona att det internationella klimatarbetet är helt avgörande för att den globala uppvärmningen ska kunna hejdas och att skador på människor och miljö ska minimeras. Utskottet utgår från att regeringen är av samma uppfattning och att den i internationella sammanhang driver klimatfrågan på alla framkomliga sätt för att uppnå detta mål. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2011/12: MJ382 (S) yrkande 6, 2011/12: MJ407 (V) yrkandena 1, 7 och 16 samt 2011/12: MJ457 (MP) lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller bördefördelningen i kommande klimatavtal vill utskottet uppmärksamma att en viktig princip under ramkonventionen om klimatförändringar är principen om ett gemensamt men differentierat ansvar. Den innebär att klimatfrågan är en gemensam angelägenhet för mänskligheten men att länder i nord ska leda arbetet med att förhindra klimatrelaterade skador. Orsaken till det är dessa länders höga historiska utsläppsnivåer och höga kapacitet att agera samt de sydligare ländernas rätt till utveckling. I sammanhanget kan tilläggas att utskottet har erfarit att rättvisefrågor i samband med globala klimatåtaganden kommer att behandlas i samband med en workshop i Bonn under maj 2012.

I likhet med regeringen anser utskottet att en verkningsfull klimatpolitik förutsätter att Sverige och andra industriländer tar ledningen och ansvaret för åtgärder, inte enbart inom de egna landgränserna utan också i utvecklingsländer. Marknadsbaserade mekanismer i nuvarande och nya former kommer att vara centrala element i en internationell klimatsamverkan även efter 2012. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion 2011/12: MJ407 (V) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller klimatbistånd har utskottet erfarit att regeringen under det svenska ordförandeskapet i EU drev på för att få fram ett ökat stöd till utvecklingsländerna och att detta arbete fortsätter. Enligt beslut på FN:s klimatmöten ska utvecklingsländerna fram till 2012 få ett samlat klimatbistånd på 30 miljarder dollar. Av dessa bidrar EU med den största enskilda delen, en tredjedel av den totala summan. Från och med 2020 ska 100 miljarder dollar varje år gå till åtgärder för begränsning och anpassning i

utvecklingsländer. Liksom regeringen anser utskottet att det är viktigt att det klimatbistånd som ges är nytt och additionellt samt att ansträngningar görs för att finna nya former av finansiering utöver den offentliga, som ett led i en internationell process.

Vad gäller mekanismen REDD+ konstaterar utskottet att avskogning bidrar med en betydande andel av de globala utsläppen av koldioxid. Eftersom u-länderna inte har nationella kvantitativa åtaganden att begränsa sina utsläpp enligt Kyotoprotokollet ger protokollet inte incitament att minska negativ klimatpåverkan på grund av avskogning och icke hållbart skogsbruk för dessa länder. Därför vill man inom klimatarbetet skapa en specifik mekanism som kallas REDD+ (reducing emissions from deforestation and forest degradation), som ska kompensera utvecklingsländerna om de minskar avskogningen, ökar kolinlagringen i skogen och främjar ett hållbart skogsbruk. I förhandlingarna i Durban fokuserade parterna på att ge vägledning för att införa REDD+ samt dess framtida finansiering. Utskottet har inhämtat från Regeringskansliet att förhandlingarna om hur finansieringen av REDD+ ska säkras alljämt fortgår. Med anledning av det arbete som pågår föreslår utskottet att motion 2011/12:MJ407 (V) yrkandena 18 och 21 lämnas utan vidare åtgärd.

Som påpekas i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 20) subventionerar många länder fortfarande i stor utsträckning fossil energi. En rapport till G20-länderna visar att stödet till att producera och konsumera fossila bränslen uppgår till 400–700 miljarder dollar årligen. Fossilsubventioner kostar alltså mycket stora summor pengar och genererar mycket stora utsläpp. En total avveckling av världens subventioner av fossilbränsle till 2050 skulle enligt beräkningar minska de globala klimatutsläppen med 10 procent och stimulera till användning av förnybar energi och ökad energieffektivisering.

Miljöministern svarade följande på en skriftlig fråga om miljöskadliga subventioner den 30 november 2011 (fr. 2011/12:166). Sverige driver att utfasning av fossilbränslesubventioner är en angelägen och kostnadseffektiv åtgärd mot klimatförändringar. Tillsammans med Nya Zeeland, Costa Rica, Danmark, Etiopien, Finland, Norge och Schweiz ingår Sverige i gruppen Friends of Fossil Fuels Subsidy Reform (FFFSR). FFFSR är en informell grupp med syfte att främja avvecklingen av fossilbränslesubventioner genom att bl.a. mana på och följa upp G20-ländernas åtgärder för att minska subventioner och de utsläpp som följer därav. Utskottet finner det glädjande att regeringen prioriterar frågan om utfasning av miljöskadliga subventioner.

När det gäller frågan om flygets och sjöfartens utsläpp anför regeringen i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 20) att de olika samhällssektorerna i högre utsträckning än i dag ska bära sina kostnader för växthusgasutsläpp. Alla sektorer måste bidra till att klimatmålen nås; det gäller t.ex. energi, transport, jord- och skogsbruk, avfallshantering, industri och byggande. Transportinfrastrukturen ska utvecklas mot att

skapa kommunikationer som är förenliga med miljö- och klimatmål. I princip bör alla transportslag bära sina kostnader för koldioxidutsläpp. Utskottet välkomnar regeringens arbete med att inkludera både luftfartens och sjöfartens utsläpp i en framtida internationell klimatstrategi och att internationella åtgärder genomförs för att minska dessa utsläpp.

Med anledning av det anförda föreslår utskottet att motionerna 2011/12: T471 (MP) yrkande 2, 2011/12: MJ382 (S) yrkande 38 och 2011/12: MJ407 (V) yrkande 17 lämnas utan vidare åtgärd, i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Utsläppsmål och strategier för låga utsläpp

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner (S, MP, V) om utsläppsmål och strategier för låga utsläpp.

Jämför reservationerna 13 (S), 14 (V), 15 (S, MP, V), 16 (S, MP, V), 17 (S, V), 18 (S, MP, V) och 19 (MP, V) samt särskilt yttrande 1 (S, MP, V).

Motionerna

Ett flertal motionsyrkanden berör mål för minskning av växthusgasutsläpp. I kommittémotion 2011/12: MJ382 (S) yrkande 9 anförs att en rimlig mellanstation på väg till det svenska klimatmålet för 2050 är att de svenska inhemska utsläppen halveras till 2030. Eftersom de svenska utsläppen har minskat mer än genomsnittet i EU är det rimligt att Sverige även fortsättningsvis tar ett större ansvar för utsläppsminskningarna. I partimotion 2011/12: MJ407 (V) yrkandena 3 och 4 efterlyses i stället att det svenska klimatmålet bör vara 45 procent minskning av utsläppen till 2020 och 100 procent till 2050. Dessutom ska Sverige hjälpa andra länder att kraftigt minska sina utsläpp genom klimatbistånd och annan klimatfinansiering. Enligt yrkande 6 i samma motion borde regeringen kräva att EU höjer sitt mål för utsläppsminskning till 30 procent till 2020. Detta skulle visa fördelen med att gå före i omställningen och minska låsningen i klimatförhandlingarna.

Ett antal motioner berör frågor om utredningar. Enligt motion 2011/12: MJ342 (MP) yrkande 1 kan man inte vänta till 2015 med att utreda ett nytt klimatmål på högst 1,5 °C global medeltemperaturökning. Vi bör redan nu utreda hur den svenska klimatpolitiken kan utformas för att göra vår del för att nå detta mål. Sverige bör även driva på för att EU ska göra motsvarande utredning av sin klimatpolitik (yrkande 2). Enligt kommittémotion 2011/12: MJ382 (S) yrkande 5 borde regeringen återinkalla det vetenskapliga rådet för klimatfrågor i syfte att ta fram ett nytt beslutsunderlag för klimatpolitiken. Diskussionerna om att skärpa det globala klimatmå-

let till högst 1,5 °C tyder på att underlaget för de nuvarande besluten kommer att ändras mycket. I yrkande 10 i samma motion efterlyses att regeringen tar fram sektorsvisa klimatmål. En noggrannare sektorsuppföljning behövs för att riksdagen och regeringen ska kunna införa rätt styrmedel och åtgärder. I partimotion 2011/12: MJ407 (V) yrkande 33 påtalas att konsumtionsperspektivet bör få en central betydelse i Naturvårdsverkets uppdrag Färdplan för ett Sverige utan klimatutsläpp 2050.

I motion 2011/12: MJ258 (MP) yrkande 3 efterlyses ett uppdrag till statliga verksamheter att minska sin köttkonsumtion med minst 25 procent till 2020. Den offentliga upphandlingen bör dra sitt strå till stacken för att minska den mängd kött som serveras.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet tidigare har redovisat har riksdagen beslutat om delmål för utsläpp av växthusgaser för perioden 2008–2012 samt för 2020 (bet. 2010/11: MJU12 Klimatpolitik m.m.). Delmålet för perioden 2008–2012 innebär att de svenska utsläppen av växthusgaser ska vara minst 4 procent lägre som ett medelvärde för perioden 2008–2012 än utsläppen 1990. Målet ska uppnås utan beaktande av upptag i kolsänkor eller användning av flexibla mekanismer. Det klimatpolitiska målet för 2020 innebär att utsläppen för Sverige 2020 bör vara 40 procent lägre än utsläppen 1990. Målet gäller för de verksamheter som inte omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter. Detta innebär att utsläppen av växthusgaser 2020 ska vara ca 20 miljoner ton koldioxidekvivalenter lägre för den icke-handlande sektorn i förhållande till 1990 års nivå. Minskningen ska ske genom utsläppsreduktioner i Sverige och i form av investeringar i andra EU-länder eller flexibla mekanismer som Clean Development Mechanism (CDM). Den långsiktiga visionen för klimatpolitiken är att Sverige inte har några nettoutsläpp 2050 (prop. 2008/09:162, bet. 2008/09: MJU28, rskr. 2008/09:300).

I budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 utg.omr. 20) anför regeringen att de rika länderna behöver gå före när det gäller klimatarbetet. Sverige och EU ska fortsätta att vara pådrivande för att uppnå ett globalt klimatavtal. Samarbetet inom EU är viktigt för att åstadkomma utsläppsminskningar och avgörande för att åstadkomma en global överenskommelse. EU ska minska sina utsläpp med 30 procent till 2020, jämfört med 1990, inom ramen för ett internationellt klimatavtal, där andra utvecklade länder gör motsvarande åtaganden. Annars gäller att EU till 2020 ensidigt ska minska sina utsläpp med 20 procent jämfört med 1990.

I budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 20) framhåller regeringen att det inom EU pågår arbete med att staka ut färdriktningen för klimatpolitiken på längre sikt. Rådet beslutade under det svenska ordförandeskapet 2009 om målet att EU:s utsläpp bör minska med 80–95 procent till 2050. Kommissionen antog den 8 mars 2011 ett meddelande

om hur EU ska nå den målsättningen på ett kostnadseffektivt sätt. Enligt meddelandet, kallat Färdplan för ett konkurrenskraftigt utsläppsnålt samhälle 2050, bör EU:s utsläpp minska med 40 procent till 2030 och 60 procent till 2040. Vidare kan en omprövning av villkoren bli aktuell för att unionen ska åta sig att minska utsläppen med 30 procent till 2020. I budgetpropositionen framhåller regeringen också att Sverige arbetar för att EU ska föra en ambitiös klimatpolitik, t.ex. genom att utarbeta en plan för att minska utsläppen med 30 procent och genom att verka för att EU:s alla medlemsländer inför en nationell koldioxidskatt i sektorer utanför EU:s utsläppshandelssystem.

Utskottet anser att de målsättningar som har beslutats ger värdefulla styr-signaler i klimatpolitiken och att det är viktigt att fortsätta att arbeta mot dem. Mot bakgrund av det anförda finner utskottet inte skäl att föreslå någon åtgärd med anledning av motionsyrkandena. Motionerna 2011/12: MJ382 (S) yrkande 9 och 2011/12: MJ407 (V) yrkandena 3, 4 och 6 avstyrks därmed.

När det gäller utredningar för att dra upp riktlinjer för klimatpolitiken ska det till följd av Köpenhamnsackordet mellan 2013 och 2015 göras en översyn av temperaturmålet för att utreda om det långsiktiga målet måste sänkas till 1,5 °C. Resultatet av FN:s klimatpanels femte utvärdering av det vetenskapliga kunskapsläget i klimatfrågan kommer att utgöra ett viktigt underlag för denna översyn.

Vid FN:s klimatkonferens i Cancún 2010 åtog sig industriländerna att ta fram nationella långsiktiga strategier för att åstadkomma låga växthusgasutsläpp. Som redovisats ovan presenterade Europeiska kommissionen i mars 2011 ett meddelande om en färdplan för EU för en konkurrenskraftig ekonomi till 2050 med låga växthusgasutsläpp. Regeringen gav i juli 2011 Naturvårdsverket i uppdrag att lämna ett underlag till en svensk färdplan för att uppnå visionen om att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2050. Underlaget till färdplanen ska inriktas på att beskriva hur visionen kan åstadkommas på ett kostnadseffektivt sätt via sektorsövergripande klimatsatser och insatser inom olika samhällssektorer och verksamheter. Enligt uppdraget bör tidigare myndighetsutredningar kunna utnyttjas, bl.a. Naturvårdsverkets studier om hållbar konsumtion och produktion.

I en delrapport till uppdraget, som Naturvårdsverket lämnade till regeringen den 31 januari 2012, presenteras en sammanställning av svenska och internationella scenariostudier inom klimat- och energiområdet. Studierna belyser åtgärder i olika sektorer som kan bidra till framtida låga utsläpp och fokuserar främst på potential genom teknisk utveckling. Enligt vad utskottet har inhämtat kommer delrapporten i det fortsatta arbetet att kompletteras med nya scenarioanalyser av hur olika sektorer kan bidra till en svensk färdplan mot 2050. Åtgärdskostnader, frågor om kostnadseffektivitet liksom styrmedel kommer att behandlas. Även förutsättningarna för en framväxande växthusgasmarknad, framtida kostnader för utsläppskrediter,

scenarier för kolsänkans utveckling samt konsekvenser av olika bokföringsalternativ för sektorn Markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF) ska analyseras och redovisas. Utskottet konstaterar att det såväl på internationell nivå som på EU-nivå och nationell nivå pågår ett arbete med att dra upp riktlinjer för den framtida klimatpolitiken. Enligt utskottets mening kan motionerna 2011/12:MJ342 (MP) yrkandena 1 och 2, 2011/12:MJ382 (S) yrkandena 5 och 10 samt 2011/12:MJ407 (V) yrkande 33 lämnas utan vidare åtgärd, i den mån de inte redan får anses tillgodosedda.

När det gäller offentlig upphandling av livsmedel har utskottet nyligen redovisat följande (bet. 2011/12:MJU10 Livsmedelskontroll). Europeiska kommissionen presenterade i januari 2011 en grönbok om en modernisering av EU:s politik för offentlig upphandling (KOM(2011) 15) mot bakgrund av att offentlig upphandling utpekats som ett av verktygen för att uppnå EU:s 2020-strategi för smart och hållbar tillväxt för alla (meddelande KOM(2010) 2020). I Europa 2020-strategin anges att en mer utbredd användning av miljöanpassad offentlig upphandling bör utnyttjas för att stödja övergången till en resurssnål ekonomi med låga koldioxidutsläpp.

Regeringen redovisar i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 20) att AB Svenska Miljöstyrningsrådet (MSR) har fortsatt sitt arbete med regeringens handlingsplan för ökade miljökrav i offentlig upphandling. MSR:s verksamhet består framför allt av utveckling och uppdatering av detaljerade miljökriterier för olika produktgrupper med tillhörande information, för att stödja offentliga upphandlare när det gäller att ställa miljökrav vid offentlig upphandling.

Vidare framgår det av budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 23) att såväl upphandlingsansvariga som måltidsanställda vid 14 kommuner under 2010 genomgick ett utbildningspaket inom måltidsområdet. Även Miljöstyrningsrådet har utökat sina insatser som ska bidra till kompetensutveckling inom offentlig upphandling av mat.

Utskottet noterar också att Livsmedelsverket i juni 2011 fick i uppdrag att, inom ramen för Sverige – det nya matlandet, inrätta ett nationellt kompetenscentrum med syfte att stödja och stimulera kommuner och landsting i deras arbete med att ta fram handlingsprogram för den offentliga måltiden för förskola, skola, äldreomsorg m.m. Livsmedelsverket ska tillhandahålla kunskap inom t.ex. sensorik, måltidskunskap, hållbara matvanor, nutrition, hygien och säkerhet samt angränsande ämnen inom verkets ansvarsområde som kan relateras till den offentliga måltiden. Vid behov ska det nationella kompetenscentrumet för den offentliga måltiden vägleda frågeställare till andra aktörer. Det kan t.ex. gälla offentlig upphandling av mat, hållbar mat, samverkan mellan skola och primärproduktion samt projekt där maten används som ett pedagogiskt verktyg. Uppdraget om offentliga måltider fortlöper under 2012. Som en del i Livsmedelsverkets kompetenscentrum för den offentliga måltiden har regeringen gett Livsme-

delsverket i uppdrag att i samverkan med Statens skolverk stödja arbetet med näringsriktig skolmat och skolmåltidens utformning. En informations-satsning om näringsriktig skolmat ska genomföras. Målgruppsanpassade utbildningsinsatser ska erbjudas till ansvarig personal inom skolkök samt till kostchefer eller konsulter och ansvariga för upphandling av mat i kommunerna.

Utskottet, som inte finner skäl att ompröva sitt tidigare ställningstagande, avstyrker mot bakgrund av det anförda motion 2011/12:MJ258 (MP) yrkande 3.

Nationellt klimatarbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner (S, V) om nationellt klimatarbete.

Jämför reservationerna 20 (S, MP, V), 21 (S, MP, V) och 22 (S).

Motionerna

I kommittémotion 2011/12:MJ382 (S) yrkande 11 och partimotion 2011/12: MJ407 (V) yrkande 29 begärs att överskottet av utsläppsrätter annulleras. Bara om Sverige annullerar överskottet blir svenskarnas ansträngningar för minskade utsläpp bestående. Annars tillåts andra länder göra de utsläpp som Sverige har klarat av att begränsa. I motion 2011/12:MJ370 (S) förordas att nya tillståndsansökningar om att bryta torv på områden där brytning inte har förekommit på mer än 75 år inte borde beviljas med hänsyn till målet om minskat beroende av fossila energikällor. Enligt kommittémotion 2011/12:MJ382 (S) yrkande 13 behövs långsiktiga signaler till marknaden och konsumenterna om hur miljöbilsdefinitionerna ska utvecklas. De olika miljöbilsdefinitionerna är en del i ett omställningstryck för en värdeburen tillväxt.

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om hur de svenska Kyotokrediterna ska hanteras har regeringen i årsredovisning för staten 2010 (skr. 2010/11:101) redovisat kvantitativa uppskattningar av Sveriges förväntade överskott av utsläppsrätter (AAU). Det definitiva överskottet kan fastställas först när 2011 och 2012 års utsläpp är kända. Frågan om hanteringen av överskottet hänger samman med frågan om överföring av AAU:er till en andra åtagandeperiod, vilken är föremål för fortsatta förhandlingar inom ramen för klimatkonventionen. I regeringens redogörelse för behandling av riksdagens skrivelser till regeringen (skr. 2011/12:75) anges att Regeringskansliet fortsatt bereder ärendet och genomför en analys av handlingsalternativ med

sikte på att återkomma till riksdagen i 2013 års budgetproposition. Utskottet vill inte föregripa beredningen av frågan och föreslår med hänvisning till det anförda att motionerna 2011/12: MJ382 (S) yrkande 11 och 2011/12: MJ407 (V) yrkande 29 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller frågan om brytning av torv kan nämnas att det för undersökning och bearbetning av fyndigheter av torv för att utvinna energi fordras särskilt tillstånd enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter, med undantag för husbehovstäckter. Även miljöbalken ska tillämpas när det gäller torvtäckter. Tillstånd får meddelas endast om det från allmän synpunkt är lämpligt att verksamheten kommer till stånd. Ett tillstånd ska förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt, såsom att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter och främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser.

I propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi (prop. 2008/09:163) betonade regeringen att torv är en inhemsk energikälla med betydelse för Sveriges försörjningstrygghet. Regeringen framförde att den svenska energipolitiken som baseras på bl.a. ekologisk hållbarhet, försörjningstrygghet och ekonomisk konkurrenskraft rymmer ett inslag av torv, om än i begränsad omfattning. Till följd av en tilltagande konkurrens om biobränsleråvaran kan energitorven också ha en kompletterande roll som dämpar prisökningen på trädbränslen, t.ex. skogsflis. Torvens konkurrenssituation i det svenska energisystemet har påverkats negativt de senaste åren, framför allt till följd av införandet av EU:s system för handel med utsläppsrätter. I detta system betraktas torven som likvärdig med fossila bränslen i enlighet med den klassificering som används i klimatrapporteringen till FN:s klimatkonvention. Beträktat ur ett livscykelperspektiv kan torven emellertid ha mer fördelaktiga klimategenskaper än vad som framstår vid en bedömning utifrån själva bränslets emissionsfaktor vid förbränning. Under vissa villkor och i begränsad omfattning kan torv användas med positiv nettopåverkan på klimatet.

Utskottet finner inte skäl att ifrågasätta regeringens bedömning i denna fråga och avstyrker därmed motion 2011/12: MJ370 (S).

När det gäller de olika miljöbilsdefinitionerna vill utskottet uppmärksamma att regeringen i budgetpropositionen för 2012 lyft fram omställningen av den svenska bilparken till mer energieffektiva fordon som en av de viktigaste miljöuppgifterna för regeringen (prop. 2011/12:1 utg.omr. 20). För detta krävs ytterligare utvecklade ekonomiska styrmedel och andra stimulanser. Bilköpare bör stimuleras att teknikneutralt välja de bästa miljöalternativen. Tekniken utvecklas snabbt, och det finns ett behov att underlätta introduktionen av nya lösningar. Regeringen har därför från den 1 januari 2012 infört en ny supermiljöbilspremie om 40 000 kronor per bil till inköp av de bilar som släpper ut allra minst koldioxid. Reger-

ingen framhöll vidare att de olika transportslagen i högre grad bör bära sina egna miljökostnader, och samhällsekonomiska kostnader bör i högre grad internaliseras i transportpriset.

I sammanhanget bör det påpekas att frågor om skattebefrielse faller inom ramen för skatteutskottets beredningsområde. Utskottet kan ändå nämna att riktlinjer för vilka krav som ska ställas för befrielse från fordonskatt dras upp i Finansdepartementets promemoria Vissa skattefrågor inför budgetpropositionen för 2013. Enligt promemorian ska personbilar, lätta lastbilar och lätta bussar som tas i bruk första gången fr.o.m. den 1 januari 2013 befrias från fordonsskatt om bilens koldioxidutsläpp inte överstiger ett beräknat högsta koldioxidutsläpp i förhållande till bilens tjänstevikt. Skattebefrielsen ges under en tidsperiod om fem år från det att bilen har tagits i bruk. För att skattebefrielse ska vara ett verksamt styrmedel bör endast bilar med de bästa miljöegenskaperna omfattas av skattebefrielsen. Andelen personbilar som för närvarande omfattas av skattebefrielse anses enligt promemorian vara för hög för att de avsedda effekterna ska uppkomma. För att skattebefrielsen även fortsättningsvis ska stimulera till köp av bilar med bättre miljöegenskaper bör kraven för skattebefrielse skärpas.

Utskottet konstaterar att regeringen har dragit upp riktlinjer för olika typer miljöbilsdefinitioner. Mot denna bakgrund föreslår utskottet ingen åtgärd med anledning av motion 2011/12:MJ382 (S) yrkande 13.

Rapportering av växthusgasutsläpp

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner (S, MP, V) om rapportering av växthusgasutsläpp.

Jämför reservationerna 23 (V), 24 (S, MP, V), 25 (MP, V) och 26 (S, MP, V).

Motionerna

Enligt partimotion 2011/12:MJ407 (V) yrkande 8 borde regeringen verka för att en konsumtionsbaserad bokföring blir central i de internationella klimatförhandlingarna. För att uppnå rättvisa klimatavtal måste hänsyn tas till den rika världens konsumtion. Enligt kommittémotion 2011/12:MJ269 (MP) yrkande 3 bör regeringen i klimatförhandlingarna driva frågan om att den nuvarande statistiken över ländernas utsläpp av växthusgaser kompletteras med statistik över utsläpp från ländernas export och import samt från internationell sjöfart och flygtrafik. Vidare bör regeringen inom EU driva frågan om att EU:s myndigheter med ansvar för statistik bör få i uppdrag att komplettera de nuvarande uppgifterna över medlemsländernas utsläpp av växthusgaser med ovan nämnda uppgifter (yrkande 4). Statistiken över utsläppen blir mer rättvisande om hänsyn även har tagits till

ländernas export och import. I kommittémotion 2011/12: MJ269 (MP) yrkande 1 anförts att Naturvårdsverket och Statistiska centralbyrån bör få i uppdrag att ta fram ett nytt och mer rättvisande mått över svenskarnas utsläpp av växthusgaser. Vidare anförts att dessa myndigheter även bör få i uppdrag att komplettera den nuvarande statistiken över Sveriges utsläpp av växthusgaser med de utsläpp som orsakas av vår konsumtion av varor som tillverkas i andra länder, vår internationella flygtrafik samt vår internationella sjöfart (yrkande 2). Eftersom Sveriges utsläpp av växthusgaser i dag endast beräknas utifrån de utsläpp som sker inom våra gränser ger statistiken inte en heltäckande bild av våra utsläpp. Även i partimotion 2011/12: MJ407 (V) yrkande 32 framförs att Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att i sin årliga officiella statistik över Sveriges växthusgasutsläpp rapportera om de konsumtionsbaserade utsläppen.

I kommittémotion 2011/12: MJ269 (MP) yrkande 5 påtalas att Naturvårdsverket bör få i uppdrag att snabbare publicera statistik över Sveriges utsläpp av växthusgaser och att komplettera den årliga rapporteringen av växthusgasutsläpp med en preliminär rapport vid varje halvårsskifte. Det tar för lång tid att få genomslag för nya klimatpolitiska åtgärder när rapporteringen släpar efter. På liknande sätt efterlyses i kommittémotion 2011/12: MJ382 (S) yrkande 7 att Sveriges årliga utsläpp av växthusgaser ska sammanställas tidigare så att de kan redovisas i samband med regeringens budgetproposition. Utvecklingen av utsläppen är en viktig faktor som bör finnas med i budgetarbetet så att lämpliga styrmedel ska kunna utformas.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis konstaterar utskottet att frågan om transparenta regler för uppföljning och rapportering är betydelsefull i de internationella förhandlingarna om ett nytt klimatavtal för skapa förtroende mellan parterna och för att kunna kontrollera och följa upp åtaganden. Det finns enligt vad utskottet har inhämtat från Regeringskansliet stora motsättningar mellan de förhandlande parterna kring vad som ska rapporteras, hur det ska göras och av vem. Framstegen när det gäller regler för uppföljning och rapportering blev mindre vid klimatmötet i Durban än vad EU och regeringen hade önskat.

Vidare konstaterar utskottet att EU-kommissionen den 23 november 2011 lämnade ett förslag till en förordning om en mekanism för att övervaka och rapportera utsläpp av växthusgaser och för att rapportera annan information på nationell nivå och unionsnivå som är relevant för klimatförändringen, (KOM(2011) 789). Syftet med förslaget till förordning är att förbättra klimatrapporteringen så att den kan hjälpa EU och medlemsstaterna att klara EU-åtaganden och nationella och internationella åtaganden samt att stödja fortsatt utveckling av styrmedel. Bland annat utökas rapporteringen till följd av nya krav i EU:s klimat- och energipaket.

Jämfört med tidigare rapporteringsregelverk innehåller förordningen krav på utökad rapportering av klimatrelaterad information, krav på ett utökad kvalitetssystem för rapporteringen och krav på att rapportering ska ske oftare. Bland annat ska den årliga rapporteringen av data gällande föregående års utsläpp kompletteras med en approximativ rapportering av utsläppsdata i juli för att ge en tidig indikation om hur utsläppen utvecklas. Även utsläpp från sjöfarten ska rapporteras. Rapportering av styrmedel och åtgärder för att minska utsläpp av växthusgaser samt prognoser för utsläpp och upptag av växthusgaser har hittills rapporterats varannat år. Denna rapportering föreslås nu ske årligen i stället.

Det kan även konstateras att Naturvårdsverket i april 2012 redovisade ett regeringsuppdrag till Miljödepartementet med förslag om hur preliminär och övergripande utsläppsstatistik av växthusgaser i Sverige kan utformas och presenteras senast under det första halvåret efter aktuellt utsläppår. Redovisningen bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

I likhet med regeringen anser utskottet att det är mycket viktigt att EU och medlemsstaterna lever upp till sina internationella rapporteringsåtaganden. Därför välkomnar utskottet kommissionens förslag till förordning om rapportering och övervakning av växthusgasutsläpp samt rapportering av annan relaterad klimatinformation. Samtidigt är det viktigt att samma underlag så långt som möjligt ska kunna användas vid rapportering till både klimatkonventionen och EU för att främja transparensen och undvika administrativa bördor vid dubbelrapportering. Det är positivt att approximativ utsläppsdata ska rapporteras tidigt för att ge en snabb indikation om utsläppsutvecklingen.

Som har beskrivits ovan välkomnar utskottet även regeringens arbete med att inkludera luftfartens och sjöfartens utsläpp i en framtida internationell klimatstrategi och att internationella åtgärder genomförs för att minska dessa utsläpp. I sammanhanget bör nämnas att utsläpp från inrikes och utrikes flyg till och från EU ingår i EU:s system för handel med utsläppsrätter fr.o.m. 2012. Utskottet konstaterar att utsläppen från flyget således kommer att rapporteras inom ramen för detta system.

När det gäller frågan om att konsumtionsperspektivet bör lyftas in i den svenska utsläppsstatistiken vill utskottet inledningsvis framhålla att för konsumtionsbaserade utsläpp generellt kan ekonomiska styrmedel baserade på principen att förorenaren betalar leda till rätt pris på miljöpåverkan och därmed styra produktion och konsumtion på ett kostnadseffektivt sätt mot hållbara lösningar. Miljöministern svarade följande på en interpellation om denna fråga den 11 november 2011 (ip. 2011/12:117). Regeringen anser att det är viktigt att beakta utsläppen utanför Sveriges gränser som orsakas av svensk konsumtion. Enligt regeringens proposition 2009/10:155 Svenska miljömål – för ett effektivare miljöarbete ska det övergripande målet för miljöpolitiken vara att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. Regeringen tar frågan om utsläpp orsakade av vår konsumtion på allvar. Lösningen på problemet

ligger dock inte i hur den svenska utsläppsstatistiken presenteras utan i internationell samverkan och konkreta klimatåtgärden och åtgärder. Klimatfrågan är global och kan endast lösas på global nivå. För att minska klimatpåverkan av svensk konsumtion till en hållbar nivå räcker det inte med att vi minskar de svenska utsläppen till en mycket låg nivå utan utsläppen måste minska även i de länder vi importerar varor från. Sverige kombinerar en politik för ambitiösa utsläppsminskningar på hemmaplan med satsningar utanför Sverige för att minska utsläppen även där. Sverige verkar mycket aktivt för att få ett globalt klimatavtal på plats som är tillräckligt ambitiöst för att hålla den globala uppvärmningen under två grader.

Avslutningsvis noterar utskottet att Naturvårdsverket nyligen presenterade en rapport om konsumtionsbaserade miljöindikatorer som ett underlag för uppföljning av generationsmålet. Konsumtionsbaserade indikatorer har bl.a. tagits fram för växthusgasutsläpp i syfte att kunna följa upp Sveriges påverkan på klimatutsläpp i andra länder.

Utskottet, som konstaterar att det pågår arbete med de frågeställningar som lyfts fram i motionerna, föreslår mot bakgrund av det anförda att motionerna 2011/12: MJ269 (MP) yrkandena 1–5, 2011/12: MJ382 (S) yrkande 7 samt 2011/12: MJ407 (V) yrkandena 8 och 32 lämnas utan vidare åtgärd.

Systemet med handel av utsläppsrätter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner (MP, V) om systemet med handel med utsläppsrätter.

Jämför reservationerna 27 (S, MP, V), 28 (MP, V) och 29 (MP, V).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2011/12: T471 (MP) yrkande 3 bör regeringen verka för att flygets handel med utsläppsrätter ska utgöra ett separat handelssystem. Om flyget konkurrerar om samma utsläppsrätter som industrin, kan en situation uppstå där flyget köper upp industrins utsläppsrätter och fortsätter att expandera, medan industrierna flyttas till länder utanför EU. I partimotion 2011/12: MJ407 (V) yrkande 12 begärs att regeringen lever upp till handelsdirektivet och öronmärker auktioneringsintäkter till klimatåtgärder, i stället för att tillföra dem till statsbudgeten. I kommittémotion 2011/12: MJ341 (MP) anfördes att det borde utredas om det vore ändamålsenligt med ett system med individuella utsläppsrätter och hur ett sådant system i så fall skulle se ut. På liknande sätt framhålls i partimotion 2011/12: MJ407 (V) yrkande 35 att en utredning borde tillsättas för att belysa effek-

terna av att införa koldioxidransonering i Sverige. Ransoneringen skulle innebära att ett tak sätts upp för utsläpp av koldioxid och att utsläppen fördelas lika inom befolkningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare behandlat frågan om huruvida flyget ska vara i samma handelssystem som den övriga handlande sektorn eller ej (bet. 2008/09:MJU26 Flyget i utsläppshandeln). Då redovisade utskottet följande. Den 27 september 2005 presenterade EU-kommissionen ett meddelande om att minska flygets klimatpåverkan. Meddelandets slutsats var att kommissionen rekommenderade att flygsektorn skulle inkluderas i EU:s system för handel med utsläppsrätter. Miljörådet antog därefter rådsslutsatser i vilka kommissionen uppmanades att utarbeta ett direktivförslag för att inkludera flyget i utsläppshandeln. Europaparlamentet antog en resolution den 4 juli 2006 där man välkomnade kommissionens meddelande och ansåg att utsläppshandel har en roll i ett bredare paket av styrmedel för att reducera flygets klimatpåverkan. Kommissionen lade den 20 december 2006 fram ett förslag till direktiv om att ändra direktiv 2003/87/EG för att inkludera flyget i EU:s system för handel med utsläppsrätter. Regeringen välkomnade kommissionens förslag och var positiv till att inkludera luftfarten i handelssystemet.

Den 15 februari 2007 höll utskottet en överläggning med miljöministern om kommissionens direktivförslag. Ordföranden konstaterade att det fanns majoritet för regeringens position. S-, V- och MP-ledamöterna anmälde en avvikande mening med innebörden att luftfarten inte borde inkluderas i det nuvarande handelssystemet med utsläppsrätter utan hanteras i ett parallellt utsläppshandelssystem (sammanträdesprotokoll 2006/07:17).

Som redovisas i proposition 2008/09:147 Flyget i utsläppshandeln bidrar flygverksamheter till den globala uppvärmningen genom utsläpp av bl.a. koldioxid. Flyget står ännu för en relativt liten andel av de globala utsläppen, men andelen ökar snabbt. Genom att inkludera flygsektorns koldioxidutsläpp i EU:s system för handel med utsläppsrätter kan kostnadseffektiva utsläppsminskningar göras. I interpellationssvar 2007/08:416 den 20 februari 2008 anförde miljöministern att flygets andel av Europas koldioxidutsläpp är ca 3 procent och att det skulle vara ineffektivt och dyrt att skapa separata handelssystem för varje sektor. Regeringen konstaterar i propositionen att förslagen i lagstiftningsärendet till sitt innehåll överensstämmer med flygutsläppsdirektivets krav. Förslagen går inte utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen, utan följer av ett direktiv som inte ger utrymme för alternativa lösningar.

Utskottet är så som tidigare positivt till att luftfarten har inkluderats i EU:s befintliga system för handel med utsläppsrätter. Handelssystemets huvudsakliga syfte är att nå klimatmålen så kostnadseffektivt som möjligt. I ett gemensamt handelssystem får koldioxidutsläpp från alla ingående sek-

torer samma pris. Aktörerna inom systemet kommer antingen att vidta utsläppsminskande åtgärder eller betala andra för att vidta sådana åtgärder. Det innebär att utsläppsreduktionerna kommer till stånd där kostnaden för dem är som lägst och att större utsläppsreduktioner kommer att erhållas till samma kostnad. Att inkludera luftfarten i den befintliga utsläppshandeln kan därför anses vara ett samhällsekonomiskt effektivt sätt att minska luftfartens koldioxidutsläpp. Utskottet finner inte skäl att ändra sitt tidigare ställningstagande utan avstyrker motion 2011/12:T471 (MP) yrkande 3.

När det gäller frågan om att öronmärka auktioneringsintäkter från handelssystemet anförde finansministern följande i svar på en interpellation den 18 oktober 2011 (ip. 2011/12:27). Sverige har under nuvarande period i handelssystemet delat ut sina utsläppsrätter till industrin utan kostnad. Efter 2012 blir det norm att sälja utsläppsrätterna. Regeringen räknar med att ca 1,3 miljarder kronor kommer in på budgetens inkomstsida årligen fr.o.m. 2013. Enligt EU:s utsläppshandelsdirektiv bör 50 procent av intäkterna från auktioneringen av utsläppsrätterna, eller ett ekonomiskt värde motsvarande dessa inkomster, gå till klimatåtgärder på nationell eller internationell nivå. Klimatåtgärder som åsyftas i direktivet är t.ex. åtgärder för utsläppsminskningar, satsningar på klimatforskning och förnybar energi men också klimatåtgärder i utvecklingsländer. En grundläggande princip för regeringen är att inte öronmärka intäkter till statsbudgeten till specifika ändamål. Regeringen anser vidare att utgiftssidan inte ska bestämmas av enskilda inkomstkällor utan bedömas utifrån nationella prioriteringar. Men den principen påverkar inte regeringens höga ambitionsnivå på klimatområdet. Exempelvis avsätter regeringen under perioden 2010–2012 totalt 8 miljarder kronor till klimatåtgärder i utvecklingsländer. Därutöver gör regeringen ett antal klimatrelaterade satsningar på nationell nivå, inom exempelvis energieffektivisering och energiforskning.

Utskottet vill i sammanhanget även nämna att den föreslagna förordningen om övervakning och rapportering av växthusgasutsläpp m.m. föreskriver att medlemsstaterna årligen ska rapportera om användningen av auktioneringsintäkter från EU:s system för handel med utsläppsrätter. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion 2011/12: MJ407 (V) yrkande 12 lämnas utan vidare åtgärd.

Vad gäller frågan om att utreda ett system med individuella utsläppsrätter vill utskottet inledningsvis peka på att den svenska klimatstrategin lägger stark tonvikt vid generella ekonomiska styrmedel som koldioxidskatt och utsläppshandel. Syftet med styrmedlen är att uppnå ett pris på koldioxid som ska avspeglas i priset på varorna.

Enligt uppgift från Regeringskansliet skulle ett system med individuella utsläppsrätter kräva uppgifter om hur stora växthusgasutsläpp alla varor orsakar. Dessutom skulle ett sådant system leda till en mycket stor administrativ börda. Regeringen arbetar i stället för att de globala klimatförhandlingarna ska leda till ett globalt, rättsligt bindande ramverk som innebär att världens länder tar på sig tydliga utsläppsåtaganden. På detta sätt ska ett

globalt pris på koldioxid skapas. Utskottet instämmer i regeringens bedömning i denna fråga och avstyrker mot bakgrund av vad som har anförts motionerna 2011/12:MJ341 (MP) och 2011/12:MJ407 (V) yrkande 35.

Biogas

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner (S, MP, FP, C, KD) om biogas.
Jämför reservationerna 30 (S) och 31 (MP, V).

Motionerna

I motion 2011/12:MJ326 (C) betonas att produktion av biogas borde stimuleras ytterligare. I områden med stora djurbesättningar är biogas ett bra alternativ till fossila fordonsbränslen. På liknande sätt framhålls i motion 2011/12:MJ405 (KD) att gödselbaserad biogas har en viktig roll i framtidens produktion av förnybar energi. Metan är en kraftfull växthusgas som kan nyttiggöras som energi i stället för att avgå från stallgödsel till atmosfären. Även i motion 2011/12:MJ469 (MP) yrkande 7 påtalas vikten av att satsa på utvecklingen för biogas. Biogasproduktion ger jordbruksföretagen fler inkomstkällor och minskar utsläppen av växthusgaser. I två motioner, 2011/12:MJ306 (S) och 2011/12:MJ380 (FP), framhålls behovet av att underlätta etableringen av gårdsbaserad biogasproduktion. Ansökningsprocessen är för krånglig och regelverket behöver därför ses över.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har vid ett flertal tillfällen utförligt behandlat frågeställningar kring produktion av biogas, bl.a. i betänkandena 2010/11:MJU12 Klimatpolitik m.m., 2011/12:NU2 Regional tillväxt (utg.omr. 19) och 2011/12: MJU17 Landsbygdspolitik m.m.

I budgetpropositionen för 2012 (utg.omr. 20) anförde regeringen följande. Landsbygdsprogrammet 2007–2013 erbjuder stora möjligheter att stödja och utveckla produktion och förädling av förnybar energi, exempelvis genom investeringsstöd för biogasproduktion. Dessa möjligheter bör utnyttjas, och regeringen har därför beslutat att inom ramen för landsbygdsprogrammet förstärka möjligheterna att ge stöd till investeringar kopplade till biogasproduktion med totalt 200 miljoner kronor under perioden 2009–2013. Satsningen syftar till att minska utsläppen av växthusgaser och förbättra förutsättningarna för tillväxt, innovation och nya jobb på landsbygden. Regeringen föreslog vidare att anslaget 1:5 Energiforskning under utgiftsområde 21 tillförs 1 311 181 000 kronor 2012. Anslaget får användas för att finansiera forsknings-, utvecklings-, demonstrations- och kommersialiseringssatsningar inom energiområdet. Anslaget får även användas

för bidrag för att främja utvecklingen av teknik som baserar sig på förnybara energislag och en effektiv energianvändning i industriella processer i försöks- eller fullskaleanläggningar. Regeringen föreslog även att anslaget 1:9 Energiteknik under utgiftsområde 21 tillförs 60 000 000 kronor 2012 för att förlänga stödet för utökad produktion, distribution och användning av biogas och andra förnybara gaser, då det är angeläget att stimulera användningen av energitekniker som är gynnsamma i ett klimatperspektiv, men som ännu inte är kommersiellt konkurrenskraftiga i jämförelse med tekniker som är etablerade på marknaden.

Energiproduktion från biomassa ökar, och det beror till stor del på en ökad produktion och användning inom skogssektorn. Trenden är att jordbruksprodukter såsom halm, blast och gödsel alltmer används till bioenergiproduktion. Satsningen på investeringsstöd inom landsbygdsprogrammet för biogasproduktion har ökat intresset för att producera biogas på gårdsnivå, och en stadig uppgång av ansökningar noteras.

I sammanhanget kan även nämnas att regeringen den 12 april 2012 gav Jordbruksverket och Transportstyrelsen i uppdrag att genomföra ett projekt som ska erbjuda arbetsmaskinägare att efterkonvertera arbetsmaskiner till att drivas med metandiesel. Insatserna ska utvärderas med avseende på deras miljöpåverkan, och Transportstyrelsen ska ta fram föreskrifter för typgodkännande av konverteringsinsatser. Jordbruksverket och Transportstyrelsen ska utarbeta en kommunikationsstrategi för att sprida de resultat och den kunskap som erhålls i projektet. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 november 2015.

Mot bakgrund av vad som nu har anförts föreslår utskottet att motionerna 2011/12: MJ326 (C), 2011/12: MJ405 (KD) och 2011/12: MJ469 (MP) yrkande 7 kan lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller frågan om att förenkla tillståndsprcessen för gårdsbase-rad biogasproduktion har utskottet tidigare inhämtat att frågan om stöd till biogasanläggningar ingår i regeringens och de statliga myndigheternas arbete med regelförenklingar (bet. 2010/11: MJU12 Klimatpolitik m.m.). Jordbruksverket ser kontinuerligt över stödhanteringen och driver projekt tillsammans med länsstyrelserna. Man arbetar bl.a. med att förenkla ansökningsförfarandet och ärendehanteringen. Vidare noterar utskottet att regeringen i juni 2011 beslutade att tillkalla en särskild utredare för att utreda miljöbalkens bestämmelser och bestämmelser utfärdade med stöd av miljöbalken med hänsyn till frågor som rör jordbruksföretag samt djurhållning (dir. 2011:49 Miljöbestämmelser för jordbruksföretag och djurhållning). Utredaren ska bl.a. undersöka möjligheterna till förenklingar med avseende på prövning av anläggningar för biogasproduktion där stallgödsel och andra biologiska restprodukter från jordbruket eller djurhållande verksamheter är tänkt att användas som substrat samt föreslå eventuella ändringar i nuvarande nationella regelverk. Uppdraget ska redovisas senast den 31 okto-

ber 2012. Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att motionerna 2011/12:MJ306 (S) och 2011/12:MJ380 (FP) lämnas utan vidare åtgärd i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, M, MP, V och KD) om klimatpolitik som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Jämför särskilda yttrandena 2 (S), 3 (MP) och 4 (V).

Utskottets ställningstagande

De motionsförslag som tas upp i bilaga 3 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden i betänkningarna 2010/11:MJU1 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård, 2010/11:MJU2 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, 2010/11:MJU10 Övergripande miljöfrågor m.m. och 2010/11: MJU12 Klimatpolitik m.m. Riksdagen avslög i enlighet med utskottets förslag motionsyrkandena. Utskottet ser ingen anledning att nu göra en annan bedömning och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Särskilda villkor, punkt 1 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken i de delar det avser 17 kap. 7 § andra stycket. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:MJ7 av Josef Fransson och Lars Isovaara (båda SD) yrkande 2 i denna del och

avslår proposition 2011/12:125 punkt 1 i denna del.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna invänder mot den inskränkning det innebär att regeringen vid regeringsprövningen ska behöva beakta ytterligare synpunkter förutom de allmänna intressen som kan vara för handen. Det nu aktuella förslaget till 17 kap. 7 § andra stycket innebär att kommissionens synpunkter ges en särställning. Vid en eventuell konflikt mellan dessa är det direkt olämpligt att något beaktande tas till kommissionens synpunkter.

Detta bör ges regeringen till känna.

2. Innehåll i tillstånd, punkt 2 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken i de delar det avser 22 kap. 25 d § 14. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:MJ7 av Josef Fransson och Lars Isovaara (båda SD) yrkande 2 i denna del och

avslår proposition 2011/12:125 punkt 1 i denna del.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna anser att förslaget till plikt för domstolarna att motivera sin syn på kommissionens synpunkter ska strykas. Det framstår som synnerligen anmärkningsvärt att domstolen i såväl sina yttranden över domar som i själva överlämnandet av domar ska skriva motiverade yttranden vad en avvikande meningsuppfattning visavi kommissionen anbelangar. Det kan anses vara fullt tillräckligt att domstolarna uttalar sig om villkor och lagtolkning. Förslaget till 22 kap. 25 d § 14 är således att föra det för långt.

Detta bör ges regeringen till känna.

3. Lagring under havsbotten, punkt 3 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ7 av Josef Fransson och Lars Isovaara (båda SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Det kommer att krävas ett mycket komplicerat regelverk för landbaserad lagring, detta då stora landområden påverkas och många fastighetsägare kan bli berörda. Som regeringen uppmärksammat är även ledningsrätten problematisk. Det är viktigt att hänsyn tas till den lokala opinionen. Lagring under havsbotten är att föredra.

Detta bör ges regeringen till känna.

4. Koldioxidlagring och bioenergi m.m., punkt 5 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Pyry Niemi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ6 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 2 och 4 samt avslår motion

2011/12:MJ8 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi menar att regeringen ska utarbeta en aktiv strategi för den svenska koldioxidintensiva industrin för att säkra dess framtida konkurrenskraft och utveckling i ett samhälle med mycket små utsläpp. I den strategin kommer CCS att ha en roll men också forskning om nya metoder, etableringsfrågor och tillgång till lagringsplatser för koldioxid. Strategin bör utformas i nära samarbete med näringslivet. En viktig fråga är möjligheten till rördragning och mellanlagringsplatser. Placeringen av de svenska industrierna vid kusten indikerar ett behov av mellanlagringsplatser och system med fartygs-transporter.

För att CCS-tekniken ska kunna utnyttjas vid bioenergiförbränning eller vid massabruk måste EU:s regelverk justeras i den riktningen. När en anläggning för förbränning av fossilt bränsle (som ett stålverk eller ett kol-kraftverk) minskar utsläppen med hjälp av CCS finns ju ett direkt ekonomiskt incitament eftersom behovet av utsläppsrätter minskar, alternativt överblivna rätter ska säljas. På samma sätt borde en bioenergianläggning kunna sälja utsläppsrätter och på så sätt kompenseras. Det skulle kräva förändringar i direktivet om handel med utsläppsrätter. Vi menar att regeringen ska verka för att EU:s regelverk anpassas så att en ekonomisk stimulans för CCS finns även för anläggningar med koldioxidutsläpp som inte har fossilt ursprung (t.ex. massafabriker, bioenergiwerk, etanolfabriker).

Detta bör ges regeringen till känna.

5. Koldioxidlagring och bioenergi m.m., punkt 5 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12: MJ8 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2 och

avslår motion

2011/12: MJ6 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkandena 2 och 4.

Ställningstagande

För att fasa ut de fossila bränslena är det nödvändigt med styrmedel som inte motiverar nybyggnation eller förlängd drift av fossilbaserade kraftverk. Användning av CCS-teknik kan vara av intresse när det gäller anläggningar för energiproduktion från biobränsle för att skapa förutsättningar för negativa utsläpp av koldioxid. Det begränsade lagringsutrymme för koldioxid som finns kan därmed bidra till att minska koldioxidhalten i atmosfären. CCS-teknik borde därför endast användas i samband med anläggningar som producerar bioenergi.

Detta bör ges regeringen till känna.

6. Satsning på förnybar energi, punkt 6 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyy Niemi (S), Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:MJ6 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi menar att regeringen i Sverige och i EU måste verka för att CCS inte blir en förevändning för att minska ansträngningarna för att satsa på förnybar energi. Satsningen på CCS i oljeeldade och koleldade kraftverk kan inte vara framtiden eftersom man alltid kommer att släppa ut en del koldioxid från dessa och eftersom vi kommer att behöva de få lämpliga lagringsplatser som finns i Europa för andra verksamheter.

Detta bör ges regeringen till känna.

7. Subventionering av koldioxidlagring, punkt 7 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:MJ8 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Vi menar att Sverige ska genomföra en omställning till ett energisystem som enbart baseras på förnybara energislag. Det är av yttersta vikt att investeringar i CCS-teknik inte motverkar nödvändiga investeringar i förnybar energi och energieffektivisering för att nå en ekologiskt hållbar energiproduktion. CCS-tekniken är för närvarande mycket dyr och osäker, och vi menar att den inte bör vara en del av CDM-systemet. Inga statliga subventioner bör ges som stöd till CCS-teknik.

Detta bör ges regeringen till känna.

8. Säkerhetskrav vid koldioxidlagring, punkt 8 (S, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:MJ6 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 3.

Ställningstagande

Regeringen ska i en aktiv strategi se till att höga säkerhetskrav vid ledningsdragning och mellanlagring av koldioxid utarbetas. Säkerhetsproblematiken vid rörledningarna är oerhört väsentlig eftersom läckor kan vara dödliga för människor.

Detta bör ges regeringen till känna.

9. Internationell klimatpolitik, punkt 9 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkandena 7, 16 och 21 samt avslår motion 2011/12:MJ457 av Jan Lindholm (MP).

Ställningstagande

Sverige ska verka för att internationella klimatavtal som sluts efter Kyoto-protokollet ska vara legalt bindande. Att skapa ett enda nytt klimatavtal för alla länder, som EU vill, riskerar att leda till en ännu svagare juridisk bindning än den vi har i dag.

EU behöver också ta ett större ekonomiskt ansvar för att stödja dem som drabbas värst av klimatförändringarna. Sverige bör därför verka för att det i EU:s budget inrättas en enskild budgetpost för klimatbistånd utanför biståndssatsningarna.

Globalt har genusinriktade projekt som syftar till att antingen minska utsläppen eller till en anpassning till klimatförändringarna visat att kvinnors fulla delaktighet i beslut räddar liv, skyddar känsliga naturresurser

och minskar utsläppen av växthusgaser. För att klimatanpassningen ska vara effektiv måste bakomliggande underlag innehålla genusanalyser av de åtgärder som görs. Sverige bör vara drivande för att jämställdhetsperspektivet och vikten av kvinnors delaktighet särskilt lyfts upp i alla klimatpolitiska sammanhang internationellt.

Detta bör ges regeringen till känna.

10. Klimatinvesteringsgemenskap m.m., punkt 10 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyy Niemi (S), Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12: MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 6 och 2011/12: MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 17.

Ställningstagande

EU bör ta initiativ till en internationell klimatinvesteringsgemenskap med länder som ser fördelarna med att ligga i framkant i utvecklingen och som delar oron för de konsekvenser som klimatförändringarna för med sig. De länder som ligger långt framme får bättre konkurrensförutsättningar och snabbare teknikutveckling. En sådan gemenskap skulle således kunna få fart på investeringar och omställning, men den skulle också kunna bryta den låsning som nu präglar klimatförhandlingarna.

Regeringar världen över ger subventioner åt olje- och gasbranschen som omfattar 150–250 miljarder dollar årligen (Sternrapporten, 2006). Därutöver kan tilläggas de hundratals eller rent av tusentals miljarder dollar som satsas på militära operationer i syfte att skydda oljeutvinning. På FN:s stora möte om biologisk mångfald i Nagoya 2010 fattades beslut om att åtgärder ska tas fram för att fasa ut miljöskadliga subventioner. Sverige bör agera i alla internationella forum för att subventioner till olja och andra fossila energislag ska fasas ut.

Detta bör ges regeringen till känna.

11. Klimatavtal, punkt 11 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12: MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkandena 1, 2 och 18.

Ställningstagande

Förhandlingarna på FN:s klimatmöte i Cancún i december 2010 resulterade i att man ska tillsätta en utredning om att skärpa gränser för temperaturökningen till 1,5 °C. Problemet med en sådan inriktning är att det ytterligare fördröjer antagandet av ett globalt klimatmål som minimerar riskerna på en acceptabel nivå. En vetenskapligt solid grund finns redan för en målsättning om att begränsa temperaturhöjningen till maximalt 1,5 °C och att stabilisera koldioxidhalten vid 350 ppm. Sverige bör i kommande klimatförhandlingar ansluta sig till de forskare, nationer och organisationer som kräver detta klimatmål.

I likhet med andra industrialiserade länder har Sverige ett stort historiskt ansvar för sina utsläpp, utsläpp som starkt bidragit till klimatkrisen. I en strävan efter att utsläppen per capita ska jämnas ut mellan länder är det därför rimligt att hänsyn även tas till det historiska ansvaret. I metoden Greenhouse Development Rights (GDR) etableras en global utsläppsbudget som innebär att krav på utsläppsminskning och finansiering fördelas mellan länder efter historiskt ansvar och ekonomisk förmåga. Sverige bör i klimatförhandlingarna verka för att metoden får genomslag i kommande avtal.

Avverkning och utarmning av skog står för ungefär en femtedel av utsläppen av växthusgaser. REDD (Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation) är ett program inom FN:s klimatarbete för att minska utsläppen av växthusgaser genom att minska avskogningen. För att finansiera framtida skydd av regnskogarna ska åtgärder inte kopplas till en utsläppsmarknad där minskningar kvittas mot fortsatta utsläpp från verksamheter i i-länder. Sverige ska i stället i klimatförhandlingar verka för att ett fondbaserat system för REDD utvecklas.

Detta bör ges regeringen till känna.

12. Flyget och sjöfarten, punkt 12 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:T471 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkande 2 och

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 38.

Ställningstagande

Regeringen bör arbeta för en internationell överenskommelse om att sjöfart och flygtrafik ska bära sina miljökostnader. Regeringen bör därför vara pådrivande inom EU och i andra internationella forum för att begränsningar av flygets och sjöfartens utsläpp förs in i ett nytt klimatavtal.

Detta bör ges regeringen till känna.

13. Sveriges klimatmål, punkt 13 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Pyry Niemi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 9 och

avslår motion

2011/12:MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkandena 3 och 4.

Ställningstagande

EU-kommissionen har slagit fast att EU:s utsläpp bör minska med 40 procent 2030 och 60 procent 2040 på väg mot 80–95 procent 2050 jämfört med 1990. Eftersom de svenska utsläppen hittills minskat mer än genomsnittet i EU har Sverige i den bördefördelning som gjorts upp inom EU fått ta en större del av utsläppsminskningen fram till 2020. Därför är det rimligt att Sverige även fortsättningsvis tar ett större ansvar, och en halvering av de svenska inhemska utsläppen till 2030 är därför en rimlig mellanstation till det svenska klimatmålet för 2050.

Detta bör ges regeringen till känna.

14. Sveriges klimatmål, punkt 13 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkandena 3 och 4 samt

avslår motion

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 9.

Ställningstagande

För att uppnå ett globalt 1,5-gradersmål anser vi att Sverige måste skärpa sina nationella utsläppsmålsminskningsmål till 2020 och 2050. Till 2020 ska de totala utsläppen i Sverige minska med minst 45 procent jämfört med 1990 genom åtgärder inom landet. Dessutom ska Sverige hjälpa andra länder att kraftigt minska sina utsläpp genom klimatbistånd och ny klimatfinansiering inom främst FN:s regi. Till 2050 ska de totala utsläppen i Sverige minska med 100 procent, dvs. vara noll.

Detta bör ges regeringen till känna.

15. EU:s klimatmål, punkt 14 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyyri Niemi (S), Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 6.

Ställningstagande

Ett antal länder i EU, dock inte Sverige, har under det senaste året verkat för att EU ska höja sin målsättning till en utsläppsminskning på 30 procent. För att inte ytterligare förstärka låsningar och för att visa fördelen

med att gå före i omställningen bör Sverige inför kommande klimatförhandlingar driva kravet att EU höjer sitt klimatmål till minst 30 procent utsläppsminskning till 2020.

Detta bör ges regeringen till känna.

16. Temperaturmål, punkt 15 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:MJ342 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 5.

Ställningstagande

Ett temperaturmål på 1,5 °C skulle ge världen en mycket större chans att undvika katastrofala klimatförändringar. I Copenhagen Accord, skrivelsen från klimattoppmötet i Köpenhamn som formellt inte antogs av hela församlingen, talar man om att utreda ett mål på 1,5 °C – dock inte förrän 2015. Dagens redan pågående klimatförändringar visar att det är mer bråttom än så. Mycket tyder nu på att det vetenskapliga beslutsunderlaget kommer att ändras så mycket att den svenska regeringen bör ta fram nya svenska beslutsunderlag. Regeringen bör låta utreda hur Sveriges politik kan utformas för att vi i Sverige ska göra vår del i att begränsa den globala medeltemperaturhöjningen till 1,5 °C. Regeringen bör också driva på för att EU ska göra motsvarande utredning.

Detta bör ges regeringen till känna.

17. Sektorsvisa klimatmål, punkt 16 (S, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12: MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 10.

Ställningstagande

EU-kommissionen har delat upp klimatmålen för 2030 och 2040 i sektorsvisa mål. Vi anser att även Sverige behöver en noggrannare sektorsuppföljning för att regering och riksdag ska kunna införa rätt styrmedel och åtgärder. Regeringen bör därför ta fram sektorsvisa klimatmål.

Detta bör ges regeringen till känna.

18. Konsumtionens klimatpåverkan, punkt 17 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12: MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 33.

Ställningstagande

Naturvårdsverket kommer under hösten 2011 att utarbeta en färdplan för ett Sverige utan klimatutsläpp 2050. I detta arbete bör konsumtionsperspektivet få en central betydelse.

Detta bör ges regeringen till känna.

19. Köttkonsumtion, punkt 18 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12: MJ258 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Den offentliga upphandlingen, till skolkök, sjukhuskök och liknande, bör dra sitt strå till stacken för att minska den mängd kött som serveras med 25 procent. Det är förvisso knappast riksdagens roll att detaljreglera vad som serveras i skolmatsalar runtom i landet, men däremot kan vi ge stöd

till aktörer som jobbar med kunskapsstöd till upphandlare, kostansvariga, kockar och andra som är involverade i de offentliga måltiderna om hur man på bästa sätt ökar inslaget av goda och näringsrika gröna rätter. Vi kan också ge i uppdrag till statliga verksamheter med stor måltidsverksamhet, som försvaret och kriminalvården, att minska mängden kött.

Detta bör ges regeringen till känna.

20. Utsläppskrediter, punkt 19 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 11 och

2011/12:MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 29.

Ställningstagande

Enligt Kyotoavtalet kan ett land köpa utsläppsrätter (AAU) från länder med överskott av utsläppsrätter. Sverige har ett betydande överskott som den borgerliga regeringen nu överväger att sälja. Överskottet beror på att Sverige enligt Kyotoavtalet fick tillstånd att öka utsläppen med 4 procent till 2012 jämfört med 1990 års nivå. Sveriges riksdag bestämde att vi i stället ska minska utsläppen med 4 procent. Detta mål har sedan slagits med råge, och de svenska utsläppen har nu minskat med hela 17 procent. Enligt Kyotoavtalet kan överskottet annulleras, sparas eller säljas. Om Sverige annullerar, alltså upphäver, överskottet skulle svenskarnas ansträngningar för minskade växthusgasutsläpp bli bestående. Att sälja dem innebär att alla ansträngningar som gjorts i Sverige kommer att vara förgäves eftersom dessa utsläpp i så fall kan ske någon annanstans.

Detta bör ges regeringen till känna.

21. Torv, punkt 20 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12: MJ370 av Eva-Lena Jansson (S).

Ställningstagande

Såväl EU som FN:s klimatpanel har klassat torv som en fossil energikälla. Som en konsekvens av de miljömål som satts upp av riksdagen när det gäller ett minskat beroende av fossila energikällor och som en del i en klimatanpassad politik bör nya ansökningar om brytning av torv på områden där sådan brytning inte förekommit på mer än 75 år inte beviljas.

Detta bör ges regeringen till känna.

22. Miljöbilsdefinition, punkt 21 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Pyy Niemi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12: MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 13.

Ställningstagande

Regeringen har aviserat nya skärpta miljöbilsdefinitioner från den 1 januari 2013. Vi ställer oss bakom det förslaget eftersom det är en del i ett omställningstryck för en värdeburen tillväxt. Men regeringen bör ge långsiktiga signaler till marknaden och konsumenterna om hur miljöbilsdefinitionerna ska utvecklas.

Detta bör ges regeringen till känna.

23. Konsumtionsbaserad bokföring, punkt 22 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12: MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 8.

Ställningstagande

I en forskningsrapport från det norska klimatforskningsinstitutet Cicero 2011 konstateras att inte mindre än 26 procent av de globala koldioxidutsläppen kommer från produktion av varor som konsumeras i ett annat land. För att uppnå rättvisa klimatavtal måste hänsyn tas till den rika världens ökade konsumtion. Sverige borde verka för att en konsumtionsbaserad bokföring blir central i de internationella klimatförhandlingarna.

Detta bör ges regeringen till känna.

24. Sveriges och EU:s statistik över utsläpp, punkt 23 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ269 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkandena 1–4.

Ställningstagande

I dag beräknas Sveriges utsläpp av växthusgaser enbart utifrån de utsläpp som sker inom våra gränser. Den officiella statistiken ger dock långt ifrån en heltäckande bild av svenskarnas utsläpp, då en stor del av utsläppen lämnas utanför beräkningarna. De utsläpp som lämnas utanför beräkningarna är utsläppen från all utrikes sjöfart och flygtrafik, samt utsläppen som uppstår i samband med produktion av varor vi importerar till Sverige. Naturvårdsverket och Statistiska centralbyrån bör därför få i uppdrag att ta fram ett mer rättvisande mått över svenskarnas utsläpp av växthusgaser och att komplettera den nuvarande statistiken över Sveriges utsläpp med de utsläpp som orsakas av vår konsumtion av varor som här tillverkats i andra länder, vår internationella flygtrafik samt vår internationella sjöfart.

Inom klimatpolitiken är EU en viktig aktör dels genom sin roll i de internationella klimatförhandlingarna, dels genom sin egen klimatpolitik. Det är av stor vikt att Sverige verkar för att EU i de internationella förhandlingarna tar ställning för en mer rättvisande statistik över utsläppen, som kompletterar nuvarande mätningar med statistik över hur varje lands utsläpp påverkas om hänsyn tas till ländernas import och export. Även EU självt bör komplettera sin egen statistik på motsvarande sätt, och låta det påverka både EU:s totala åtaganden om utsläppsminskningar och den interna uppdelningen av utsläppsminskningar mellan medlemsländerna.

Detta bör ges regeringen till känna.

25. Utsläppsrapportering till klimatkonventionen m.m., punkt 24 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12: MJ269 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 5 och 2011/12: MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 32.

Ställningstagande

En studie presenterade i september 2011 Sveriges konsumtionsbaserade utsläpp av växthusgaser. I studien ingår alla de utsläpp som svenska medborgare orsakar, dels genom konsumtion av inhemska och importerade produkter, dels genom de direkta utsläppen i offentlig sektor och i hushåll. Även utsläpp som svenskar orsakar på grund av flygresor och övriga internationella transporter är medtagna. Resultatet från studien visar att de totala utsläppen har ökat med ca 20 procent under perioden 1993–2005. I den officiella statistiken för Sverige under samma period uppvisas i stället en minskning med 10 procent. Naturvårdsverket bör därför ges i uppdrag att i sin årliga officiella statistik över växthusgasutsläpp i Sverige som rapporteras till FN:s klimatkonvention även rapportera de konsumtionsbaserade utsläppen.

Med tanke på att det kan ta ett tag för klimatpolitiska åtgärder att leda till utsläppsminskningar kan det dröja väldigt lång tid innan åtgärderna kan utvärderas om redovisningen av utsläppen släpar efter knappt ett år. Sverige borde ha en snabbare rapportering av utsläppen och komplettera den årliga rapporteringen med en preliminär rapport för utsläpp av växthusgaser vid varje halvårsskifte.

Detta bör ges regeringen till känna.

26. Utsläppsrapportering i samband med budget, punkt 25 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12: MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 7.

Ställningstagande

Vi anser att uppföljningen av de svenska klimatpåverkande utsläppen är för dålig. Den redovisning som sker kommer alltför sent på året i samband med att regeringen i december till EU och FN redovisar utsläppen av de sex viktigaste växthusgaserna som Sverige hade året innan. Vi menar att dessa uppgifter går att sammanställa betydligt tidigare så att en redovisning kan ske i samband med regeringens budgetproposition. Utvecklingen av koldioxidutsläppen är en mycket viktig faktor som bör finnas med i underlaget till budgetarbetet för att nivå och utformning av styrmedel ska kunna avgöras.

Detta bör ges regeringen till känna.

27. Handelssystem för flyget, punkt 26 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12: T471 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

När flyget ska konkurrera om samma utsläppsrätter som den konkurrensutsatta industrin riskerar vi att flyget köper upp industrins utsläppsrätter och fortsätter att expandera som förut medan industrin flyttar ut till länder utan-

för EU. För att inte få en sådan utveckling anser vi att flyget bör ges en egen utsläppsbubbla. I den bubblan bör taket sättas lägre med hänsyn till att flygets klimatpåverkan är större än dess koldioxidutsläpp.

Detta bör ges regeringen till känna.

28. Auktioneringsintäkter, punkt 27 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12: MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 12.

Ställningstagande

Enligt EU:s direktiv om handel med utsläppsrätter (2009/29/EG) ska minst 50 procent av intäkterna från auktioneringen av utsläppsrätterna gå till klimatåtgärder. Enligt regeringens beräkningar kommer auktioneringen av ca 10 miljoner utsläppsrätter (EUA) att inbringa ca 1 miljard kronor 2012, 2 miljarder kronor 2013 samt drygt 2 miljarder kronor 2014. Regeringen öronmärker inte dessa intäkter, utan man tillför dem till statsbudgeten. Vi kräver att regeringen lever upp till EU-direktivet och öronmärker auktioneringsintäkterna för klimatåtgärder.

Detta bör ges regeringen till känna.

29. Individuella utsläppsrätter, punkt 28 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12: MJ341 av Annika Lillemets m.fl. (MP) och 2011/12: MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 35.

Ställningstagande

Individuella utsläppsrätter, eller koldioxidransonering, innebär att ett tak sätts upp för utsläpp av koldioxid och att utsläppen fördelas lika inom befolkningen. Utsläppsrätterna kan sedan köpas och säljas. Det är för tidigt att fastställa att ett sådant system skulle vara ett effektivt sätt att

hejda klimathotet. Förutom kostnadsberäkningar för att införa systemet behövs underlag när det gäller bl.a. hur det påverkar andra styrmedel och de offentliga investeringarna för att minska utsläppen av koldioxid. En utredning bör därför tillsättas för att belysa effekterna av att införa individuella utsläppsrätter i Sverige.

Detta bör ges regeringen till känna.

30. Biogas, punkt 29 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Piry Niemi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ306 av Louise Malmström och Thomas Strand (båda S) och avslår motionerna

2011/12:MJ326 av Ulrika Carlsson i Skövde (C),

2011/12:MJ380 av Lars Tysklind (FP),

2011/12:MJ405 av Otto von Arnold (KD) och

2011/12:MJ469 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 7.

Ställningstagande

Det finns en stor utvecklingspotential när det gäller utbyggnaden av små biogasanläggningar, och detta måste uppmuntras. Det finns i dag möjlighet att söka pengar för att utveckla och bygga anläggningarna, men ansökningsprocessen och tillståndsgivningen är alltför krånglig. Regelverket skulle därför behöva ses över för att på så sätt underlätta projektering och byggande av små biogasanläggningar.

Detta bör ges regeringen till känna.

31. Biogas, punkt 29 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ469 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 7 och

avslår motionerna

2011/12:MJ306 av Louise Malmström och Thomas Strand (båda S),

2011/12:MJ326 av Ulrika Carlsson i Skövde (C),

2011/12:MJ380 av Lars Tysklind (FP) och

2011/12:MJ405 av Otto von Arnold (KD).

Ställningstagande

Vi vill satsa på utvecklingen av biogas från bl.a. jordbruken. Biogasproduktion ger jordbruksföretaget fler ben att stå på, minskar utsläpp av växthusgaser, reducerar lukten av gödsel kraftigt och mycket pekar på att det höjer värdet på gödseln. Utvecklingen går för långsamt och vi satsar därmed kraftfullt för att utöka produktionen av och tillgången till biogas i hela landet.

Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Sveriges klimatmål, punkt 13 (S, MP, V)

Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S), Helena Leander (MP) och Jens Holm (V) anför:

Riksdagen beslutade 2009 om nya klimatmål (bet. 2008/09:MJU28 Riktlinjer för klimatpolitiken m.m.). Vi presenterade då våra förslag i flera reservationer. När nu utskottet i detta betänkande åter behandlar motioner och förslag som rör klimatfrågan är besluten om klimatmål viktiga, och vi vill därför tydliggöra vår uppfattning kring dessa.

Det råder oklarhet kring måluppfyllelsen för riksdagens mål att den icke-handlande sektorn ska minska utsläppen med 40 procent till 2020. År 1990 fanns ingen handlande sektor, och regeringen måste ta fram ett rimligt jämförelsetal för att riksdagen ska kunna avgöra måluppfyllelsen. Miljöministern har i svar på en skriftlig fråga (fr. 2011/12:472) om hur målet ska följas upp visat att regeringen inte vidtagit några åtgärder för att definiera nollpunkten. En målsättning på 40 procent endast i den icke-handlande sektorn innebär dessutom att målsättningen för Sverige som helhet blir lägre än 40 procent eftersom den handlande sektorn som helhet i EU bara kommer att minska utsläppen med 21 procent.

Riksdagsbeslutet innebär också att en tredjedel av målet ska kunna nås med hjälp av flexibla mekanismer. Osäkerheten är stor kring huruvida vissa projekt verkligen ger additionella utsläppsminskningar. Nyligen har projekt som handlar om att förstöra HFC-gaser uteslutits ur EU:s handels-system. Även Sverige har köpt sådana CDM-krediter, och dåvarande miljöministern lovade muntligt vid ett möte med miljö- och jordbruksutskottet 2011 att Sverige inte ska räkna in dessa i det svenska klimatmålet. Någon redovisning av hur stor del av de CDM-krediter Sverige köpt som dessa utgör finns dock inte. Vi menar att Sverige ska inrikta politiken på att klara 40-procentmålet genom inhemska åtgärder. Därutöver har vi ett ansvar för att bidra med finansiering för klimatåtgärder i syd.

Inte heller målet om en fossiloberoende fordonsflotta till 2030 var klart definierat i riksdagsbeslutet. Naturvårdsverket har i ett formellt utlåtande till Riksrevisionen (RiR 2012:7) konstaterat att målet i dag är omöjligt att följa upp. Också myndigheten Trafikanalys skriver med anledning av Riksrevisionens rapport att regeringen uppenbarligen avsiktligt valt att inte precisera målet närmare utan i stället lämnat det öppet för skilda tolkningar.

För det tredje klimatmålet, som är att Sverige 2050 inte har några nettoutsläpp, råder fortfarande samma osäkerhet som vi pekade på i betänkande 2008/09:MJU28 Riktlinjer för klimatpolitiken m.m., reservation 5. Innebär begreppet ”nettoutsläpp” att den nettoinbinding av kol som den svenska skogen och marken gör ska dras från de totala utsläppen? Naturvårdsver-

ket menar att propositionstexten kan tolkas som att de kvarvarande utsläppen inom landet uppvägs av att Sverige genom medvetna politiska beslut förstärker kolförrådet i skog och mark (Underlag till en svensk färdplan för ett Sverige utan klimatutsläpp 2050, rapport 6487). Enligt den senaste klimatstatistiken var kolinbindningen 34 miljoner ton 2010 och de totala utsläppen 66 miljoner ton. Hur mycket av detta som kan hänföras till medvetna politiska beslut är oklart. Om allt detta skulle räknas skulle inga nettoutsläpp i Sverige innebära utsläpp på högst 32 miljoner ton koldioxid-ekvivalenter, dvs. en minskning med 44 procent jämfört med 1990. Alltså ytterligare 4 procentenheters minskning mellan 2020 och 2050. Självklart är detta helt orimligt i förhållande till de klimatåtaganden som Sverige har inom EU och som troligen kommer i det nya internationella klimatavtalet som ska gälla efter 2020.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 30 (S)

Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S) och Pyy Niemi (S) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 3. Då det gäller våra förslag hänvisar vi till våra nu aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 30 (MP)

Helena Leander (MP) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 3. Då det gäller våra förslag hänvisar vi till våra nu aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 30 (V)

Jens Holm (V) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 3. Då det gäller våra förslag hänvisar vi till våra nu aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi har framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2011/12:125 Geologisk lagring av koldioxid:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ledningsrättslagen (1973:1144).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2009:1167) om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon.
7. Riksdagen godkänner ändringarna i bilagorna II och III till konventionen om skydd för den marina miljön i nordöstra Atlanten (ospar-konventionen)

Följdmotionerna

2011/12: MJ6 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i Sverige och i EU bör verka för att CCS inte ska fungera som en förevändning för att minska ansträngningarna att satsa på förnybar energi.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör utarbeta en aktiv strategi för den svenska koldioxidintensiva industrin, i nära samarbete med näringslivet, för att säkra dess konkurrenskraft i framtiden och utveckling i ett samhälle med mycket små utsläpp.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i en aktiv strategi bör se till att det utarbetas höga säkerhetskrav vid ledningsdragning och mellanlagring av koldioxid.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att EU:s regelverk anpassas så att det finns en ekonomisk stimulans för CCS även när det gäller anläggningar med koldioxidutsläpp som inte har fossilt ursprung (t.ex. massfabriker, bioenergiwerk, etanolfabriker).

2011/12: MJ7 av Josef Fransson och Lars Isovaara (båda SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillstånd för geologisk lagring av koldioxid endast ska få ges för lagring under havsbotten med undantag för landbaserade småskaliga testanläggningar.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag i de delar det avser 17 kap. 7 § andra stycket och 22 kap. 25 d § 14 miljöbalken.

2011/12: MJ8 av Jens Holm m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inga statliga subventioner ska ges som stöd för CCS-teknik.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att CCS-teknik endast ska användas för anläggningar för energiproduktion från biobränslen.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12: T471 av Annika Lillemets m.fl. (MP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska vara pådrivande i EU och andra internationella forum för att begränsningar av flygets utsläpp ska föras in i ett globalt klimatavtal.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att flygets handel med utsläppsrätter ska utgöra en egen ”bubbla”.

2011/12: MJ207 av Ann-Kristine Johansson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en nationell klimatanpassningsstrategi.

2011/12: MJ258 av Helena Leander m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett mål om minskad klimatbelastning från köttkonsumtionen med minst 25 % till år 2020.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett mål om minskad köttkonsumtion med minst 25 % till år 2020.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppdra åt statliga verksamheter att minska köttkonsumtionen med minst 25 % till år 2020.

2011/12: MJ269 av Helena Leander m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Naturvårdsverket och Statistiska centralbyrån bör få i uppdrag att ta fram ett nytt och mer rättvisande mått över svenskarnas utsläpp av växthusgaser.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Naturvårdsverket och Statistiska centralbyrån bör få i uppdrag att komplettera den nuvarande statistiken över Sveriges utsläpp av växthusgaser med de utsläpp som orsakas av vår konsumtion av varor som tillverkats i andra länder, vår internationella flygtrafik samt vår internationella sjöfart.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i förhandlingarna inom FN:s klimatkonvention bör driva frågan om att den nuvarande statistiken över ländernas utsläpp av växthusgaser kompletteras med statistik över utsläpp från ländernas export och import samt från internationell sjöfart och flygtrafik.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen inom EU bör driva frågan om att EU:s myndigheter med ansvar för statistik bör få i uppdrag att komplettera den nuvarande statistiken över medlemsländernas utsläpp av växthusgaser med statistik över utsläpp från ländernas export och import samt från utrikes sjöfart och flygtrafik.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Naturvårdsverket bör få i uppdrag att snabbare publicera statistik över Sveriges utsläpp av växthusgaser och komplettera den årliga rapporteringen av växthusgasutsläpp med en preliminär rapport vid varje halvårsskifte.

2011/12: MJ306 av Louise Malmström och Thomas Strand (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta etableringen av mindre gårdsbiogasanläggningar.

2011/12: MJ307 av Emma Henriksson (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utvidga handelssystemet med utsläppsrätter för växthusgaser.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges ambition om att minska utsläppen med 40 % till 2020 bör ligga fast.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att industriländernas utsläpp bör minska med minst 30 % till 2020.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de globala utsläppen bör minska med minst 80 % till 2050 jämfört med utsläppen 1990.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hur medborgarna genom sina val av livsstil kan bidra till att nå klimatmålen.

2011/12:MJ326 av Ulrika Carlsson i Skövde (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stimulera produktion av biogas.

2011/12:MJ341 av Annika Lillemets m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta utreda ett system med individuella utsläppsrätter.

2011/12:MJ342 av Annika Lillemets m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta utreda hur Sveriges politik kan utformas för att vi i Sverige ska göra vår del i att begränsa den globala medeltemperaturhöjningen till 1,5 grader.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för att EU ska låta utreda hur EU:s politik kan utformas för att vi i EU ska göra vår del i att begränsa den globala medeltemperaturhöjningen till 1,5 grader.

2011/12:MJ357 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stimulans till kommuner och landsting att satsa på en vegetarisk dag i veckan på offentliga arbetsplatser.

2011/12:MJ370 av Eva-Lena Jansson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en klimatanpassad politik.

2011/12:MJ380 av Lars Tysklind (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet att se över byråkratin, både vad gäller tillståndprocesser och tillsyn, vid gårdsbaserad biogasproduktion.

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den svenska regeringen bör återinkalla det vetenskapliga rådet för klimatfrågor för att ta fram nya beslutsunderlag för klimatpolitiken.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i EU bör ta initiativ till en internationell klimatinvesteringsgemenskap med länder som ser fördelarna med att ligga i framkant i omställningen och som delar oron för de konsekvenser som klimatförändringarna för med sig.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sammanställa uppgifter om de svenska årliga utsläppen av växthusgaser betydligt snabbare än i dag så att de kan redovisas i samband med regeringens budgetproposition.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en halvering av de svenska inhemska utsläppen till 2030 är en rimlig mellanstation på väg till det svenska klimatmålet för 2050.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram sektorsvisa klimatmål.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de svenska Kyotokrediterna måste annulleras omedelbart.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge långsiktiga signaler till marknaden och konsumenterna om hur miljöbilsdefinitionerna ska utvecklas.
38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för en internationell överenskommelse som innebär att sjöfarten och flyget bär sina miljökostnader.

2011/12:MJ405 av Otto von Arnold (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att gödselbaserad biogas har en viktig roll i framtidens produktion av förnybar energi.

2011/12:MJ407 av Lars Ohly m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inför klimatmötet i Durban, COP 17, och dess efterföljare bör kräva ett nytt globalt klimatmål.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att metoden Greenhouse Development Rights (GDR) får genomslag i kommande klimatavtal.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om klimatmål för Sverige till 2020.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om klimatmål för Sverige till 2050.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska driva kravet att EU höjer sitt klimatmål till 30 % till 2020.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att internationella klimatavtal som sluts efter Kyotoprotokollet ska vara legalt bindande.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att en konsumtionsbaserad bokföring blir central i de internationella klimatförhandlingarna.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska leva upp till EU-direktivet om utsläppshandeln och öronmärka auktioneringsintäkterna, i enlighet med direktivet, till klimatåtgärder.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör vara drivande för att jämställdhetsperspektivet och vikten av kvinnors delaktighet särskilt lyfts fram i alla klimatpolitiska sammanhang internationellt.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör agera i alla internationella forum för att subventioner till olja och andra fossila energislag ska fasas ut.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i klimatförhandlingar bör verka för att ett fondbaserat system för REDD utvecklas.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att det i EU:s budget inrättas en enskild budgetpost utanför biståndssatsningarna för klimatbistånd.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att med omedelbar verkan besluta att överskottet av utsläppsrätter ska annulleras.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att anta ett nationellt mål om en minskad köttkonsumtion.

31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör tas fram en handlingsplan för hur klimatpåverkan av livsmedelskedjan, inklusive animalieproduktionen, ska minskas.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att till sin årliga officiella statistik över växthusgasutsläpp i Sverige som rapporteras till FN:s klimatkonvention även rapportera om de konsumtionsbaserade utsläppen.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att konsumtionsperspektivet bör få en central betydelse i Naturvårdsverkets uppdrag Färdplan för ett Sverige utan klimatutsläpp 2050.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas för att belysa effekterna av att införa koldioxidransonering i Sverige.

2011/12:MJ452 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förnybar energi i Skåne.

2011/12:MJ457 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till att införa en global klimatombudsman.

2011/12:MJ459 av Jan Lindholm (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en förnyelse av sådan forsknings- och kunskapsutveckling som möter behovet av att byta inriktning från tillväxt till insikt om vad en begränsad planet innebär.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att styra statliga resurser för exempelvis forskning, utveckling, försvar och infrastruktur till ett mer aktivt arbete för att motverka ökningen av halten av koldioxid i atmosfären.

2011/12:MJ460 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning kring styrmedel för att stimulera biokolteknik.

2011/12:MJ469 av Tina Ehn m.fl. (MP):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att satsa på utvecklingen för biogas.

2011/12:N260 av Lise Nordin m.fl. (MP):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om maximiinblandning av fossilgas i den fordonsgas som säljs som drivmedel.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om miljöbalken

dels att 16 kap. 2 §, 17 kap. 1 och 7 §§, 22 kap. 4 § samt rubriken närmast före 17 kap. 7 § ska ha följande lydelse,

dels att det i balken ska införas sexton nya paragrafer, 1 kap. 2 §, 4 kap. 9 §, 15 kap. 32 a och 36 §§, 16 kap. 2 a §, 22 kap. 1 a, 1 b, 21 a, 25 d och 25 e §§ samt 28 kap. 14–19 §§, samt närmast före 15 kap. 36 § och 28 kap. 14 § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §²

Bestämmelserna i denna balk om hushållning med mark- och vattenområden, tillstånd, anmälan och tillåtlighet ska i fråga om geologisk lagring av koldioxid tillämpas även på Sveriges kontinentalsockel utanför territorialgränsen.

Ytterligare bestämmelser om balkens tillämpning utanför territorialgränsen finns i 7 kap. 32 § och 15 kap. 31 § samt i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln och i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG av den 23 april 2009 om geologisk lagring av koldioxid och ändring av rådets direktiv 85/337/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG, 2001/80/EG, 2004/35/EG, 2006/12/EG och 2008/1/EG samt förordning (EG) nr 1013/2006 (EUT L 140, 5.6.2009, s. 114, Celex 32009L0031).

² Tidigare 2 § upphävd genom 2006:1014.

4 kap.

9 §

Regeringen får meddela föreskrifter om var geologisk lagring av koldioxid får ske med hänsyn till lagringsplatsernas avgränsning mot land och vatten, mot allmänt och enskilt vatten samt mot Sveriges och andra staters territorier och ekonomiska zoner.

15 kap.

32 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från förbudet mot dumpning av avfall i 31 § första stycket för geologisk lagring av koldioxid.

Geologisk lagring av koldioxid

36 §

Tillstånd till geologisk lagring av koldioxid får ges endast om verksamhetsutövaren ställer säkerhet enligt 16 kap. 3 § eller vidtar någon annan lämplig åtgärd för att säkerställa fullgörandet av de skyldigheter som gäller för verksamheten enligt denna balk, lagen (2004:1199) om handel med utsläppsätter samt de föreskrifter och tillståndsvillkor som har meddelats med stöd av dessa lagar.

16 kap.*Lydelse enligt SFS 2011:1101**Föreslagen lydelse*

2 §

Tillstånd, godkännande eller dispens enligt balken eller enligt föreskrifter *meddelade* med stöd av balken, får *lämnas* för begränsad tid. *Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om sådan tidsbegränsning.*

Tillstånd, godkännande eller dispens enligt balken eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av balken, får förenas med villkor.

Vid ändring av en miljöfarlig verksamhet får tillståndet begränsas till att enbart avse ändringen (ändringstillstånd).

I fråga om utsläpp av koldioxid, dikväveoxid eller perfluorkolväten som innebär att en verksamhet omfattas av tillståndsplikt enligt lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter, får det inte beslutas villkor om begränsning av utsläppen eller villkor som genom att reglera använd mängd fossilt bränsle syftar till en begränsning av koldioxidutsläpp. *Detta gäller inte villkor som i fråga om dikväveoxid eller perfluorkolväten behövs för att hindra betydande lokala föroreningar.*

Bestämmelser om vilka mål som är ansökningsmål finns i 21 kap. 1 a § och bestämmelser om vad en ansökan i ett ansökningsmål ska innehålla finns i 22 kap. 1 §.

Tillstånd, godkännande eller dispens enligt balken eller enligt föreskrifter *som har meddelats* med stöd av balken, får *ges* för begränsad tid *och* får förenas med villkor. Vid ändring av en miljöfarlig verksamhet får tillståndet begränsas till att enbart avse ändringen (ändringstillstånd).

I fråga om utsläpp av koldioxid, dikväveoxid eller perfluorkolväten som innebär att en verksamhet omfattas av tillståndsplikt enligt lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter, får det *dock* inte beslutas villkor om begränsning av utsläppen eller villkor som genom att reglera använd mängd fossilt bränsle syftar till en begränsning av koldioxidutsläpp.

Andra stycket gäller inte villkor som i fråga om

1. koldioxid behövs för att hindra utsläpp från en verksamhet med geologisk lagring av koldioxid eller verksamhet med avskiljning, komprimering eller transport av koldioxid för sådan lagring, eller

2. dikväveoxid eller perfluorkolväten behövs för att hindra betydande lokala föroreningar.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §

Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om sådan tidsbegränsning som avses i 2 § första stycket.

17 kap.

1 §³

Regeringen ska pröva tillåtligheten av nya verksamheter av följande slag:

1. anläggningar för kärnteknisk verksamhet som prövas av regeringen enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet samt anläggningar för att bryta uranhaltigt material eller andra ämnen som kan användas för framställning av kärnbränsle,

2. motorvägar och motortrafikleder samt andra vägar med minst fyra körfält och en sträckning av minst tio kilometer,

3. järnvägar avsedda för fjärtrafik och anläggande av nytt spår på en sträcka av minst fem kilometer för befintliga järnvägar för fjärtrafik, *och*

4. allmänna farleder.

3. järnvägar avsedda för fjärtrafik och anläggande av nytt spår på en sträcka av minst fem kilometer för befintliga järnvägar för fjärtrafik,

4. allmänna farleder, *och*

5. *geologisk lagring av koldioxid, om verksamheten inte avser lagring för forskningsändamål av mindre än 100 000 ton koldioxid.*

Villkor för att tillgodose allmänna intressen

Särskilda villkor

7 §

Om regeringen finner att en verksamhet får komma till stånd enligt detta kapitel, får regeringen besluta om särskilda villkor för att tillgodose allmänna intressen.

Om verksamheten avser geologisk lagring av koldioxid, får regeringen även besluta om villkor som behövs med hänsyn till synpunkter som Europeiska kommissionen har lämnat i samband med tillåtlighetsprövningen.

³ Senaste lydelse 2005:571.

22 kap.*1 a §*

En ansökan om tillstånd till geologisk lagring av koldioxid ska, utöver det som anges i 1 §, innehålla

1. uppgift om vem som driver eller avser att driva lagringsverksamheten,

2. en beskrivning av verksamhetsutövarens tekniska kompetens och handlingar som styrker kompetensen,

3. en beskrivning av den geologiska formationens egenskaper, lagringsplatsen och det område runt lagringsplatsen som med hänsyn till de geologiska förhållandena har betydelse för lagringens integritet och säkerhet,

4. uppgift om den totala mängd koldioxid som ska lagras,

5. en beskrivning av varifrån den koldioxid som ska tillföras lagringsplatsen kommer och hur den ska transporteras till lagringsplatsen,

6. uppgift om sammansättningen av den koldioxidström som ska tillföras lagringsplatsen (injekteras),

7. uppgifter om injektionstakt och injektionstryck,

8. en beskrivning av den anläggning som ska användas för att tillföra koldioxid till lagringsplatsen,

9. en bedömning av den förväntade lagringssäkerheten,

10. uppgifter som visar att den finansiella säkerhet som krävs enligt 15 kap. 36 § kommer att vara giltig och i kraft innan koldioxid tillförs lagringsplatsen,

11. ett förslag till en plan för övervakning av lagringsplatsen,

12. ett förslag till en plan för underhåll efter det att lagringsplatsen har stängts för ytterligare tillförsel av koldioxid, och

13. ett förslag till en plan för åtgärder som behövs för att avhjälpa risker för koldioxidutsläpp.

1 b §

En ansökan om tillstånd till en ny förbränningsanläggning med en nominell elektrisk effekt på 300 megawatt eller mer ska utöver det som anges i 1 § första stycket innehålla en redogörelse för

1. om det finns tillgängliga och lämpliga geologiska lagringsplatser för koldioxid där koldioxid från anläggningen kan lagras,

2. de tekniska och ekonomiska förutsättningarna för transport av koldioxid till möjliga lagringsplatser, och

3. de tekniska och ekonomiska förutsättningarna för att efter driftstarten installera den utrustning som behövs för avskiljning av koldioxid från anläggningen.

4 §⁴

Ett exemplar av ansökningshandlingarna och av kungörelsen ska skickas till Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kammarkollegiet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, länsstyrelsen och den eller de berörda kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Om det kan antas att det allmänna fiskeintresset eller något annat allmänt intresse inte berörs av verksamheten, behöver dock inte handlingarna skickas över.

Kungörelsen ska även skickas till berörda kommuner och andra myndigheter vars verksamhet kan beröras av ansökan.

Mark- och miljödomstolen ska skicka ett exemplar av ansökningshandlingarna och av kungörelsen till Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Kammarkollegiet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, länsstyrelsen och den eller de berörda kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Handlingarna behöver dock inte skickas över, om det kan antas att det allmänna fiskeintresset eller något annat allmänt intresse inte berörs av verksamheten.

Om målet avser geologisk lagring av koldioxid, ska domstolen alltid skicka ett exemplar av ansök-

⁴ Senaste lydelse 2011:608.

ningshandlingarna till Sveriges geologiska undersökning och Europeiska kommissionen och underrätta dem om hos vilken aktförvarare handlingarna i målet finns tillgängliga. Detta ska göras inom en månad från det att ansökan kom in till domstolen.

21 a §

Om mark- och miljödomstolens dom avser tillstånd till geologisk lagring av koldioxid, ska domstolen underrätta Sveriges geologiska undersökning och Europeiska kommissionen om innehållet i domen och regeringens beslut i frågan om tillåtlighet. Detta ska göras när domen har vunnit laga kraft.

25 d §

En dom som omfattar tillstånd till geologisk lagring av koldioxid ska, i stället för det som sägs i 25 a och 25 c §§, dessutom alltid innehålla

- 1. en beskrivning av den geologiska formationens egenskaper,*
- 2. villkor om den exakta lokaliseringen och avgränsningen av
 - a) lagringsplatsen och det område runt lagringsplatsen som med hänsyn till de geologiska förhållandena har betydelse för lagringens integritet och säkerhet, och*
 - b) den anläggning som ska användas för att tillföra koldioxid till lagringsplatsen,**
- 3. villkor om lagringsplatsens hydrauliska egenskaper,*
- 4. villkor om den totala mängd koldioxid som får lagras,*
- 5. villkor om gränser för reservoartrycket,*
- 6. en beskrivning av varifrån den koldioxid som ska tillföras lagringsplatsen kommer och hur den ska transporteras till lagringsplatsen,*

7. villkor om sammansättningen av den koldioxidström som får tillföras lagringsplatsen (injekteras) och om kontroll av koldioxidströmmen,

8. villkor om högsta tillåtna injekteringstakt och injekteringstryck,

9. villkor om övervakning enligt en särskild övervakningsplan och om åtgärder enligt en särskild plan för avhjälpande av risker för koldioxidutsläpp samt om att planerna ska följas,

10. villkor om att verksamhetsutövaren ska förvissa sig om att den som är sysselsatt i verksamheten har den kompetens och utbildning som behövs,

11. villkor om vad som ska gälla i samband med att lagringsplatsen stängs för fortsatt tillförsel av koldioxid och om underhåll efter stängningen enligt en särskild plan,

12. villkor om att den säkerhet som krävs för verksamheten enligt 15 kap. 36 § fortlöpande ska vara giltig och i kraft,

13. upplysningar om

a) de krav på uppdatering av övervakningsplanen som kan följa av föreskrifter som har meddelats med stöd av denna balk,

b) kravet på miljörapport i 26 kap. 20 § och andra föreskrifter med krav på rapportering avseende geologisk lagring av koldioxid som har meddelats med stöd av denna balk,

c) de bestämmelser om omprövning och återkallelse av tillstånd som finns i denna balk, och

d) de krav på underrättelse till tillsynsmyndigheten i händelse av läckage av koldioxid eller betydande störningar som följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av denna balk, och

14. skälen för avvikelser från synpunkter som Europeiska kom-

missionen har lämnat i samband med regeringens tillåtlighetsprövning.

25 e §

En dom som omfattar tillstånd till en ny förbränningsanläggning med en nominell elektrisk effekt på 300 megawatt eller mer ska dessutom innehålla villkor om att utrymme ska avsättas vid anläggningen för den utrustning som behövs för att avskilja och komprimera koldioxid, om

1. det är lämpligt med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön att avsätta ett sådant utrymme,

2. det är tekniskt och ekonomiskt möjligt att eftermontera utrustning för koldioxidavskiljning,

3. en lämplig lagringsplats finns tillgänglig för koldioxid från anläggningen, och

4. transport av koldioxid från anläggningen till en sådan lagringsplats är tekniskt och ekonomiskt genomförbar.

28 kap.

Skyldighet att upplåta plats för lagring av koldioxid

14 §

Den som driver en verksamhet med geologisk lagring av koldioxid är skyldig att på skäliga villkor lagra koldioxid åt andra innehavare av koldioxid, om lagringsplatsen har kapacitet för det.

Vid bedömningen av om villkoren är skäliga ska hänsyn tas till

1. den kapacitet som är eller rimligen kan göras tillgänglig i lagringsplatsen,

2. behovet av att samordna olika tekniker,

3. verksamhetsutövarens och andras behov av lagringskapacitet, och

4. påverkan på andra som använder lagringsplatsen eller bedriver en verksamhet som har samband med lagringsplatsen.

15 §

Om en verksamhetsutövare som avses i 14 § nekar att lagra koldioxid åt någon annan på grund av bristande kapacitet eller för att anslutning inte är möjlig, ska verksamhetsutövaren

1. ange skälen för sitt nekande, och

2. om det inte försämrar säkerheten vid transport eller lagring, mot skälig ersättning göra de förbättringar och vidta de åtgärder i övrigt som behövs för att möjliggöra lagring åt andra.

16 §

Skyldigheterna enligt 14 och 15 §§ gäller inte geologisk lagring av koldioxid för forskningsändamål av mindre än 100 000 ton koldioxid.

17 §

Frågor om skyldigheterna enligt 14 och 15 §§ prövas av den myndighet som regeringen bestämmer.

18 §

I samband med en prövning enligt 17 § ska verksamhetsutövaren och den som vill lagra koldioxid i verksamhetsutövarens lagringsplats på prövningsmyndighetens begäran tillhandahålla de tekniska och ekonomiska uppgifter som behövs för prövningen.

19 §

Prövningsmyndigheten får förelägga verksamhetsutövaren att tillhandahålla de uppgifter som avses i 18 §. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Denna lag träder i kraft den 4 januari 2013.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1966:314) om kontinentalsockeln

dels att 3 och 15 b §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas fyra nya paragrafer, 2 b, 3 c, 3 d och 10 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 b §

Det som sägs i denna lag om att utforska kontinentalsockeln och utvinna dess naturtillgångar gäller även för

1. geologisk lagring av koldioxid, och

2. undersökning inför utläggning och utläggning av undervattenskablar och rörledningar som

a) dras fram för utforskning av kontinentalsockeln eller utvinning av dess naturtillgångar,

b) dras fram inom eller fortsätter in på svenskt territorium, eller

c) dras fram eller används i samband med en verksamhet på en anläggning, konstruktion eller konstgjord ö på kontinentalsockeln.

3 §²

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer *äger* meddela tillstånd för annan än staten att genom geofysiska mätningar, bormning eller på annat sätt utforska kontinentalsockeln och att utvinna naturtillgångar från denna.

Regeringen eller *den* myndighet som regeringen bestämmer *får* meddela tillstånd för annan än staten att genom geofysiska mätningar, bormning eller på annat sätt utforska kontinentalsockeln och att utvinna naturtillgångar från denna.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG av den 23 april 2009 om geologisk lagring av koldioxid och ändring av rådets direktiv 85/337/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG, 2001/80/EG, 2004/35/EG, 2006/12/EG och 2008/1/EG samt förordning (EG) nr 1013/2006 (EUT L 140, 5.6.2009, s. 114, Celex 32009L0031).

² Senaste lydelse 1998:819.

Tillstånd skall avse bestämt område och viss tid.

Regeringen äger föreskriva att visst slag av verksamhet som avses i första stycket får äga rum utan tillstånd.

Ett tillstånd ska avse ett bestämt område och en viss tid. *Ett tillstånd till geologisk lagring av koldioxid behöver dock inte bestämmas till en viss tid.*

Regeringen får meddela föreskrifter om att ett visst slag av verksamhet som avses i första stycket får bedrivas utan tillstånd.

3 c §

Giltighetstiden för ett tillstånd att utforska kontinentalsockeln för geologisk lagring av koldioxid ska inte vara längre än vad som bedöms nödvändigt för att genomföra den avsedda undersökningen.

På ansökan av tillståndshavaren får giltighetstiden förlängas, om en ändamålsenlig undersökning har utförts inom området och den beviljade tidsperioden är otillräcklig för att slutföra de nödvändiga undersökningarna. För att få prövas ska en ansökan om förlängning ha kommit in under tillståndets giltighetstid.

Om tillståndshavaren har ansökt om förlängning inom den angivna tiden, fortsätter tillståndet att gälla till dess ansökan har prövats slutligt.

3 d §

Om någon har fått ett tillstånd att utforska kontinentalsockeln för geologisk lagring av koldioxid, får inte någon annan ges tillstånd att utforska eller använda området i samma syfte.

10 b §

Bestämmelserna i 8 b–8 d §§ lagen (1978:160) om vissa rörledningar ska tillämpas på rörledningar för transport av koldioxid utanför territorialgränsen, om ledningarna

1. fortsätter in på svenskt territorium, eller

2. avser transport av koldioxid till en lagringsplats på kontinentalsockeln.

Det som i 8 b–8 d §§ lagen om vissa rörledningar sägs om koncessionshavaren ska utanför territorialgränsen gälla den som för rörledningarna har tillstånd enligt denna lag.

15 b §³

Bestämmelserna i 15 a § gäller inte vid utläggande av undervattenskablar och rörledningar i syfte att utforska kontinentalsockeln eller utvinna dess naturtillgångar.

Bestämmelserna i 15 a § gäller inte vid utläggande av undervattenskablar och rörledningar

1. i syfte att utforska kontinentalsockeln eller utvinna dess naturtillgångar,

2. som fortsätter in på svenskt territorium, eller

3. som dras fram eller används i samband med en verksamhet på en anläggning, konstruktion eller konstgjord ö på kontinentalsockeln.

Denna lag träder i kraft den 4 januari 2013.

³ Senaste lydelse 1996:522.

3 Förslag till lag om ändring i ledningsrättslagen (1973:1144)

Härigenom föreskrivs att 2 § ledningsrättslagen (1973:1144) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Lagen gäller för ledningar av följande slag,

Lagen gäller för ledningar av följande slag:

1. ledning som ingår i ett elektroniskt kommunikationsnät för allmänt ändamål samt allmän svagströmsledning för signalering, fjärrmanövrering, dataöverföring eller liknande ändamål,

2. elektrisk starkströmsledning för vilken koncession fordras eller som behövs för sådana ledningar som avses i 1,

3. vatten- eller avloppsledning som

a) ingår i allmän va-anläggning,

a) ingår i *en* allmän va-anläggning,

b) förser samhälle med vatten eller därifrån bortför avloppsvatten eller annan orenlighet,

b) förser *ett* samhälle med vatten eller därifrån bortför avloppsvatten eller annan orenlighet,

c) gagnar näringsverksamhet eller kommunikationsanläggning av betydelse för riket eller viss ort eller

c) gagnar *en* näringsverksamhet eller kommunikationsanläggning av betydelse för riket eller *en* viss ort, eller

d) medför endast ringa intrång i jämförelse med nyttan och inte tillgodoser endast en enstaka fastighets husbehov,

d) medför endast ringa intrång i jämförelse med nyttan och inte tillgodoser endast en enstaka fastighets husbehov, *och*

4. ledning genom vilken fjärrvärme, olja, gas eller annan råvara eller produkt transporteras från produktionsställe, upplag eller lastplats och som

4. ledning genom vilken fjärrvärme, olja, gas, *koldioxid* eller annan råvara eller produkt transporteras från *ett* produktionsställe, *ett* upplag eller *en* lastplats och som

a) tillgodoser ett allmänt behov,

b) gagnar näringsverksamhet eller kommunikationsanläggning av betydelse för riket eller viss ort eller

b) gagnar näringsverksamhet eller kommunikationsanläggning av betydelse för riket eller *en* viss ort, eller

c) medför endast ringa intrång i jämförelse med nyttan.

En anordning som ingår i ett elektroniskt kommunikationsnät för allmänt ändamål men som inte ut-

En anordning som ingår i ett elektroniskt kommunikationsnät för allmänt ändamål men som inte ut-

¹ Senaste lydelse 2004:643.

gör ledning *skall* vid tillämpningen av denna lag anses som ledning enligt första stycket 1.

Lagen gäller *ej* om utrymme för ledning kan upplåtas med stöd av anläggningslagen (1973:1149).

gör *en* ledning *ska* vid tillämpningen av denna lag anses som ledning enligt första stycket 1.

Lagen gäller *inte* om utrymme för ledning kan upplåtas med stöd av anläggningslagen (1973:1149).

Denna lag träder i kraft den 4 januari 2013.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1978:160) om vissa rörledningar

dels att 1, 5 och 14 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas fem nya paragrafer, 5 a och 8 a–8 d §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Rörledning för transport av råolja eller produkt av råolja eller av annan vätska eller gas som är ägnad att användas som bränsle får *ej* utan särskilt tillstånd (koncession) *framdragas* eller *begagnas*. Bestämmelser om naturgasledningar finns i naturgaslagen (2005:403).

En rörledning för transport av råolja eller produkt av råolja eller av annan vätska eller gas som är ägnad att användas som bränsle får *inte dras fram* eller *användas* utan särskilt tillstånd (koncession). *Koncession krävs även för att dra fram och använda en rörledning för transport av koldioxid som ska lagras geologiskt*. Bestämmelser om naturgasledningar finns i naturgaslagen (2005:403).

Koncession krävs *icke* för ledning som

1. har eller avses få en längd av högst 20 kilometer,

2. huvudsakligen *skall* nyttjas för tillgodoseende av enskilda hushålls behov eller

3. uteslutande *skall* nyttjas inom hamn eller industriområde

Regeringen får i *visst* fall medge undantag från koncessionsplikt.

Koncession krävs *inte* för *en* ledning som

1. har eller avses få en längd av högst 20 kilometer,

2. huvudsakligen *ska* nyttjas för tillgodoseende av enskilda hushålls behov, eller

3. uteslutande *ska* nyttjas inom *en* hamn eller *ett* industriområde.

Regeringen får i *ett enskilt* fall medge undantag från koncessionsplikt.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/31/EG av den 23 april 2009 om geologisk lagring av koldioxid och ändring av rådets direktiv 85/337/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG, 2001/80/EG, 2004/35/EG, 2006/12/EG och 2008/1/EG samt förordning (EG) nr 1013/2006 (EUT L 140, 5.6.2009, s. 114, Celex 32009L0031).

² Senaste lydelse 2006:330.

5 §

Koncession *skall* avse ledning med en i huvudsak bestämd sträckning och gälla viss tid. Giltighetstiden får bestämmas till längst 30 år.

Koncession *ska* avse ledning med en i huvudsak bestämd sträckning och gälla viss tid. Giltighetstiden får bestämmas till längst 40 år.

5 a §

Koncessionens giltighetstid får efter ansökan av koncessionshavaren förlängas med 40 år i taget. Om det finns särskilda skäl eller om sökanden begär det, får dock en kortare tid bestämmas.

I ett ärende om förlängning av giltighetstiden ska 4 § tillämpas.

En ansökan om förlängning av giltighetstiden ska göras senast två år före koncessionstidens utgång. Om koncessionshavaren har ansökt om förlängning inom den angivna tiden, fortsätter koncessionen att gälla till dess att ansökan har prövats slutligt.

8 a §

Om ledningen avser transport av koldioxid som ska lagras geologiskt, gäller 8 b–8 d §§ i stället för 8 §.

8 b §

Koncessionshavaren för en ledning som avses i 8 a § är skyldig att på skäligena villkor transportera koldioxid åt andra, om ledningen har kapacitet för det.

Vid bedömningen av om villkoren är skäligena ska hänsyn tas till

1. den kapacitet som är eller rimligen kan göras tillgänglig i rörledningen,

2. behovet av att samordna olika tekniker,

3. koncessionshavarens och andras behov av rörledningens kapacitet, och

4. påverkan på andra som använder rörledningen eller driver en verksamhet som har samband med rörledningen.

8 c §

Om koncessionshavaren nekar att transportera koldioxid åt annan på grund av bristande kapacitet eller för att anslutning inte är möjlig, ska koncessionshavaren

1. ange skälen för sitt nekande, och

2. mot skälig ersättning göra de förbättringar som behövs för att möjliggöra transport åt andra, om det inte försämrar säkerheten vid transport eller geologisk lagring av koldioxiden.

8 d §

Frågor om skyldigheterna enligt 8 b och 8 c §§ prövas av den myndighet som regeringen bestämmer.

14 §

Anmäler koncessionshavaren till regeringen att *han* vill frånträda sin rätt, upphör denna *sex månader* efter det att anmälningen kom in, om *ej* annat följer av koncessionen.

Anmäler koncessionshavaren till regeringen att *koncessionshavaren* vill frånträda sin rätt, upphör denna *två år* efter det att anmälningen kom in, om *inte* annat följer av koncessionen.

Denna lag träder i kraft den 4 januari 2013.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon

dels att 3 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 5 c §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Till skydd för den marina miljön finns det också bestämmelser om

1. särskilda skyddade naturområden i 7 kap. 27–30 och 32 §§ miljöbalken, 2. dumpning i 15 kap. 31–33 §§ miljöbalken, och 3. föroreningar från fartyg i lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg.	1. <i>geologisk lagring av koldioxid i 1 kap. 2 § och 4 kap. 9 § miljöbalken,</i> 2. särskilda skyddade naturområden i 7 kap. 27–30 och 32 §§ miljöbalken, 3. dumpning i 15 kap. 31–33 §§ miljöbalken, och 4. föroreningar från fartyg i lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg.

5 c §

Tillstånd enligt 5 § krävs inte för geologisk lagring av koldioxid.

Denna lag träder i kraft den 4 januari 2013.

¹ Senaste lydelse 2008:832.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:1167) om
ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska
zon

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon i stället för dess lydelse enligt lagen (2009:1167) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2009:1167

Föreslagen lydelse

3 §

Till skydd för den marina miljön finns det också bestämmelser om

<i>1. särskilda skyddade naturområden i 7 kap. 27–30 och 32 §§ miljöbalken,</i>	<i>1. geologisk lagring av koldioxid i 1 kap. 2 § och 4 kap. 9 § miljöbalken,</i>
<i>2. dumpning i 15 kap. 31–33 §§ miljöbalken,</i>	<i>2. särskilda skyddade naturområden i 7 kap. 27–30 och 32 §§ miljöbalken,</i>
<i>3. föroreningar från fartyg i lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg, och</i>	<i>3. dumpning i 15 kap. 31–33 §§ miljöbalken,</i>
<i>4. hantering och kontroll av fartygs barlastvatten och sediment från sådant vatten i barlastvattenlagen (2009:1165).</i>	<i>4. föroreningar från fartyg i lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg, och</i>
	<i>5. hantering och kontroll av fartygs barlastvatten och sediment från sådant vatten i barlastvattenlagen (2009:1165).</i>

BILAGA 3

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 30

Motion	Motionärer	Yrkanden
30. Motioner som bereds förenklad		
2011/12:MJ207	Ann-Kristine Johansson (S)	
2011/12:MJ258	Helena Leander m.fl. (MP)	1 och 2
2011/12:MJ307	Emma Henriksson (KD)	1–4 och 7
2011/12:MJ357	Hillevi Larsson (S)	
2011/12:MJ407	Lars Ohly m.fl. (V)	30 och 31
2011/12:MJ452	Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M)	2
2011/12:MJ459	Jan Lindholm (MP)	1 och 3
2011/12:MJ460	Jan Lindholm (MP)	
2011/12:N260	Lise Nordin m.fl. (MP)	16